

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลเหล่ากลาง
อำเภอซำสูง จังหวัดกาฬสินธุ์

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลเหล่ากลาง

อำเภอซำสูง จังหวัดกาฬสินธุ์
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙-๒๕๗๑

คำนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้ระบุไว้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านจะต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพื่อนำเอาปัญหาและความต้องการของประชาชนไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ทางศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบลได้ดำเนินการโดยผ่านกระบวนการจัดเวทีชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา และความต้องการของเกษตรกรและนำมาวิเคราะห์ร่วมกันจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ในตำบล

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง ได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลครอบคลุมทั้ง ๓ แผน ได้แก่ แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี แผนการลงทุน (ธุรกิจชุมชน) และแผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร มุ่งหวังให้ชุมชนดำเนินการตามแผนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ระดับหนึ่ง เพื่อให้มีความรู้ เกิดทักษะ มีรายได้เพิ่ม รวมถึงมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทุกระดับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในระดับท้องถิ่น เกษตรกรผู้สนใจ ที่สนใจจะศึกษา ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

นายธีรภัทร กุ่มพันธ์

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ โครงการพัฒนาชุมชนตำบลเหล่ากลาง อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	๑
บทที่ ๒ สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	๓
บทที่ ๓ สถานการณ์ของชุมชน	๒๓
บทที่ ๔ สังเคราะห์ข้อมูล	๒๖
บทที่ ๕ แนวทางพัฒนาชุมชน	๒๘
บทที่ ๖ โครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาการเกษตร ภาคผนวก	๒๙ ๕๗

บทที่ ๑

โครงการพัฒนาชุมชนตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

หลักการเหตุผล

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลได้ก่อตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตร ที่จะต้องมีศูนย์กลางของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางการเกษตรในชุมชน โดยให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่การตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของชุมชน การจัดกลุ่มของข้อมูล และการคัดเลือกข้อมูลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนพัฒนาชุมชนตามฐานข้อมูลที่มีอยู่ในชุมชน ตลอดจนทั้งเป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานด้านการเกษตรระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรเอกชน NGOs เกษตรกรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ ระบุว่ารัฐ ต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง รวมทั้งมาตรา ๗๙ ระบุว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักพัฒนาที่ยั่งยืน และมาตราที่ ๘๔ กำหนดว่ารัฐจะต้องส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนทางการเกษตร

เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเอกชน องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในท้องที่ตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงได้จัดทำเวทีชุมชนระดับหมู่บ้าน ตำบล เพื่อนำเสนอข้อมูลที่เกษตรกรในชุมชนต้องการใช้ในการวางแผนและพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลชีวภาพ ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลทางด้านสังคม และได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลโดยใช้เวทีชาวบ้าน เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันนำไปทำแผนพัฒนาชุมชนร่วมกันโดยเป็นหลักในการปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ในการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

๒. เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมืออย่างแท้จริง ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคราชการ เอกชน สถาบันเกษตรกร หน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (NGOs) สถาบันการเงินและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อให้เกิดการพัฒนาและบริหารงานด้านการเกษตรในลักษณะผสมผสานแบบบูรณาการ

๔. เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนในด้านการวางแผนและพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๕. เพื่อเพิ่มรายได้และมีงานทำ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. องค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขตลอดจนแนวทางการพัฒนาชุมชน
๒. มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน สถาบันเกษตรกร สถาบันการเงิน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. เกิดการพัฒนาและบริหารด้านการเกษตรในลักษณะผสมผสานแบบบูรณาการ
๔. ชุมชนสามารถวางแผนการผลิตและการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน
๕. ชุมชนมีรายได้และมีงานทำตลอดทั้งปี

พื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ ตำบลเหล่ากลาง อำเภอช้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๘ หมู่บ้าน
ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มดำเนินการตามโครงการพัฒนาชุมชน ตำบลเหล่ากลาง อำเภอช้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑ รวมระยะเวลาดำเนิน ๓ ปี

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตั้งแต่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ เป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๐๘๐,๐๐๐ บาท
(สองล้านแปดหมื่นบาทถ้วน)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

บทที่ ๒

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ก. ข้อมูลทางกายภาพ

๑. ที่ตั้ง

ตำบลเหล่ากลาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของการอำเภอเมืองชัย ระยะทางประมาณ ๑๑ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

๒. อาณาเขต

มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล และอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหนองแปน อำเภอภมราไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลลำชี อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลธัญญา อำเภอภมราไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเมืองชัยพัฒนา อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๓. พื้นที่

ตำบลเหล่ากลางมีพื้นที่ทั้งหมด ๒๑.๘๔๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๕,๐๕๐ ไร่ โดยแยกการใช้ประโยชน์ดังนี้

พื้นที่ทำการเกษตร ๑๓,๕๘๘ ไร่

- พื้นที่ทำนา ๑๑,๓๘๐ ไร่
- พื้นที่สวนผสม ๒,๒๐๘ ไร่

ที่อยู่อาศัย ๗๑๕ ไร่

พื้นที่แหล่งน้ำ ๗๔๗ ไร่

๔. ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสมในการทำนา อยู่ในเขตชลประทานลำปาว มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดปี นอกจากนี้ยังมี หนองบึง กระจายอยู่ทั่วไปตามหมู่บ้านต่างๆ

๕. พื้นที่ป่าไม้

บริเวณที่เป็นพื้นที่ป่าได้แก่ป่าดงเหล่ากลาง มีพื้นที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ นอกจากนั้นเป็นบริเวณดอนปู่ตา ของหมู่บ้าน ประชาชนใช้ประโยชน์ โดยเป็นแหล่งหาอาหารของชุมชน เช่น เห็ด ผักพื้นบ้าน หน่อไม้ ไข่มดแดง ฯลฯ

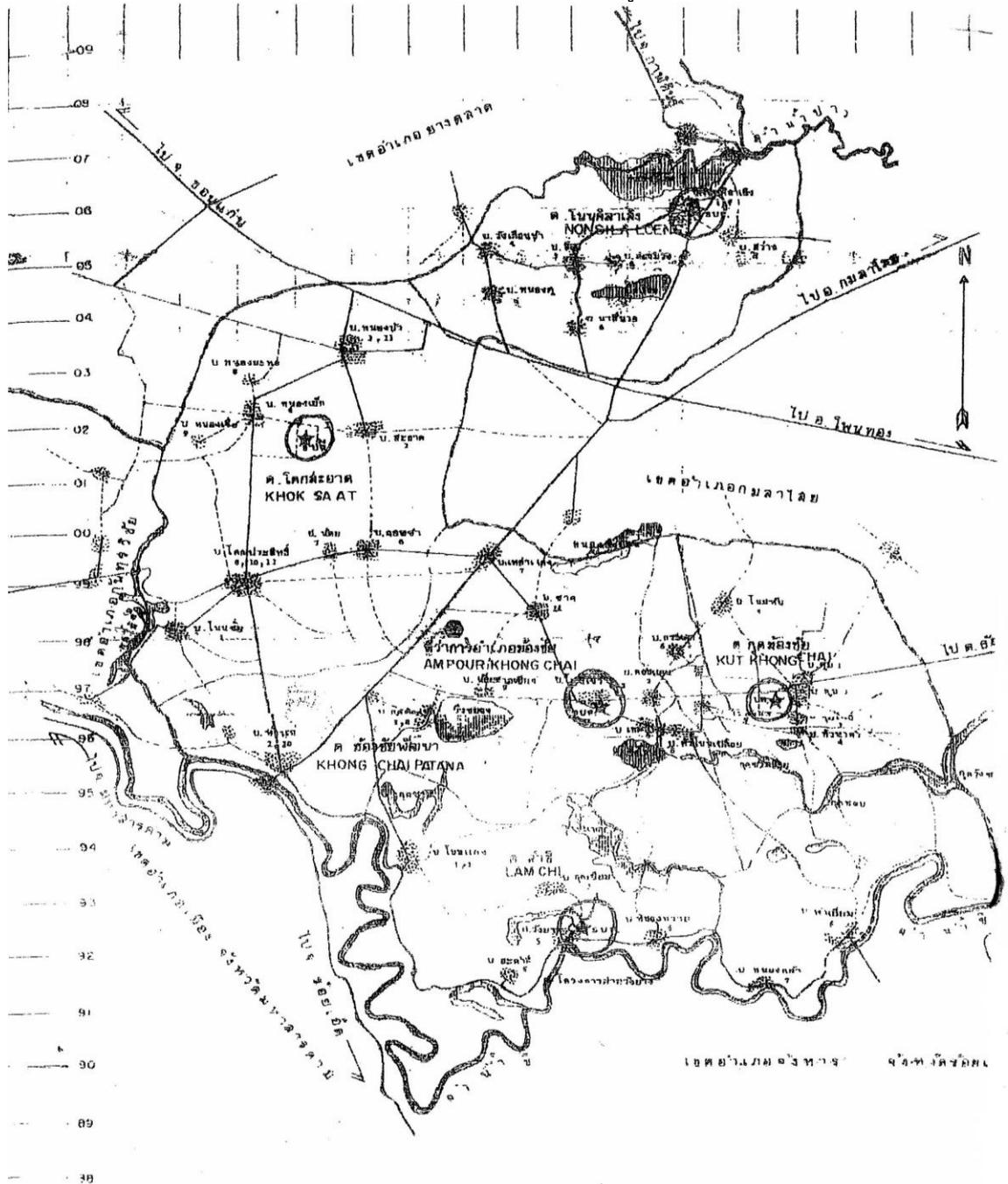
๖. สภาพภูมิอากาศ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๓ องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน ถึง เดือนกันยายน อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๗ องศาเซลเซียส
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๒ องศาเซลเซียส

แผนที่อำเภอซ่งชัย
แสดงที่ตั้งอาณาเขต

แผนที่อำเภอฮื่องชัย
แสดงเส้นทางคมนาคมและข้อมูลทั่วไป

แสดง สัญลักษณ์

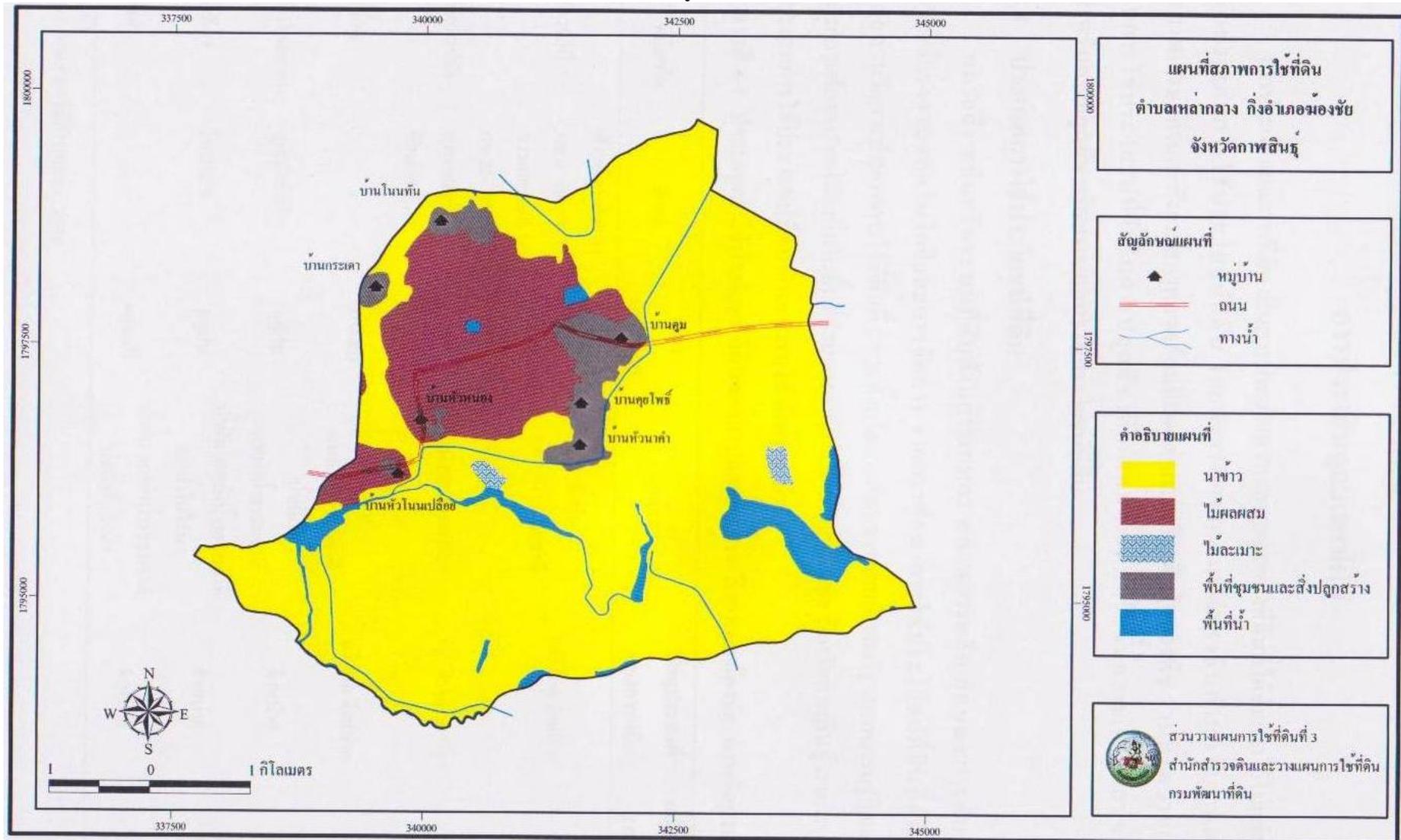
	ถนนลาดยาง		หนอง, บึง
	ถนนลูกรัง		ตัวการตำบล
	เขตอำเภอ		องค์การบริหารส่วนตำบล
	เขตตำบล		หมู่บ้าน
	เขตชลประทาน		
	แม่น้ำ		

แผนที่อำเภอฮื่องชัย

อำเภอฮื่องชัย		จังหวัดกาฬ
เขียน	นายประเสริฐ	นายมงคล
สำรวจ		
มาตรฐาน	1:15,000	

แผนที่ตำบลเหล่ากลาง
แสดงข้อมูลการใช้ที่ดิน

รูปที่ 3-2 แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเหล่ากลาง กิ่งอำเภอนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา: ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 2 สสว., 2549

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ ที่	บ้าน	ครัวเรือน ทั้งหมด	ประชากร			ครัวเรือน เกษตรกร
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	ตุม	๒๖๐	๔๘๑	๔๖๔	๙๔๕	๑๙๓
๒	ตุม	๑๗๒	๓๖๖	๓๕๙	๗๒๕	๑๓๙
๓	คุยโพธิ์	๑๒๐	๒๓๗	๒๓๘	๔๗๕	๘๐
๔	หัวนาคำ	๕๐	๗๐	๙๒	๑๖๒	๓๐
๕	หัวโนนเปลือย	๑๑๘	๒๑๖	๒๑๖	๔๓๒	๙๘
๖	กระเดา	๘๕	๑๕๕	๑๕๐	๓๐๕	๖๙
๗	หัวหนอง	๑๖๐	๓๐๒	๒๙๘	๖๐๐	๑๓๒
๘	โนนทัน	๒๐๓	๓๒๑	๓๒๐	๖๔๑	๑๗๙
		๑,๑๖๘	๒,๑๓๗	๒,๑๓๗	๔,๒๗๕	๘๒๐

* อำเภอเมืองชัย, ๒๕๖๙

ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร

ตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ ที่	บ้าน	พื้นที่ ทั้งหมด	พื้นที่ทำการเกษตร(ไร่)				ที่อยู่อาศัย (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)
			ที่นา	ที่ไร่	สวนผสม	รวม		
๑	ตุม	๓,๓๔๓	๒,๕๘๔		๔๘๕	๓,๐๖๙	๑๓๘	๑๓๖
๒	ตุม	๑,๙๓๕	๑,๒๐๖		๔๖๓	๑,๖๖๙	๘๙	๑๗๗
๓	คุยโพธิ์	๒,๑๖๓	๑,๘๐๐		๑๘๔	๑,๙๘๔	๘๖	๙๓
๔	หัวนาคำ	๗๓๘	๖๔๐		๕๑	๖๙๑	๒๓	๒๔
๕	หัวโนนเปลือย	๑,๑๒๘	๙๐๐		๙๐	๙๙๐	๑๑๖	๒๒
๖	กระเดา	๘๑๒	๗๓๐		๓๘	๗๖๘	๓๔	๑๐
๗	หัวหนอง	๒,๒๓๓	๑,๔๒๐		๕๕๘	๑,๙๗๘	๑๐๓	๑๕๒
๘	โนนทัน	๒,๖๙๘	๒,๑๐๐		๓๓๙	๒,๔๓๙	๑๒๖	๑๓๓
		๑๕,๐๕๐	๑๑,๓๘๐	-	๒,๒๐๘	๑๓,๕๘๘	๗๑๕	๗๔๗

* สอน.เกษตรอำเภอเมืองชัย, ๒๕๖๙

๗. กลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพของดิน

จากการสำรวจดินค่อนข้างละเอียด ที่ระดับมาตรฐาน ๑:๒๕,๐๐๐ ของกรมพัฒนาที่ดิน พอสรุปข้อมูลดิน ในตำบลเหล่ากลาง พอสังเขปได้ดังนี้

ดินในที่ลุ่ม การระบายน้ำค่อนข้างเลว ถึง เลว ประกอบด้วย

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๔ มีเนื้อที่ ๙,๙๖๘ ไร่ หรือร้อยละ ๖๖.๒๓ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินเหนียวลิกมากสีเทาที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน มีการระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้ทำนา

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๕ มีเนื้อที่ ๕๔๐ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๕๙ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินเหนียวลิกมากสีเทาที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้ทำนา

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘h1 มีเนื้อที่ ๔๖๕ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๐๙ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินร่วนละเอียดลิกมากสีเทาที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าหรือการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาทับถม จากวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ลุ่มราบเรียบ หรือ ค่อนข้างราบเรียบมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันใช้ทำนา

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๒๑B มีเนื้อที่ ๒๕๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๖๖ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินร่วนลิกมากสีเทาที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณที่ลุ่มตะกอนน้ำพาที่เป็นส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ มีสภาพที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีน้ำไหลบ่าท่วมขังสูงในฤดูฝน การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันใช้ทำนา

ดินในที่ดอน ประกอบด้วย

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐B มีเนื้อที่ ๒,๓๗๑ ไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๗๖ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินร่วนหยาบลิกมากที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำนํ้า หรือจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่หรือเคลื่อน ย้ายมาทับถมของพวกวัสดุเนื้อหยาบ มีสภาพที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลิกมากมีการระบายน้ำดี ถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ บางพื้นที่อาจพบลูกรังมาก ในช่วงความลึก ๑๐๐ - ๑๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ปลูกไม้ผลผสม บางแห่งมีสภาพเป็นไม้ละเมาะ หรือ พุ่มหญ้าธรรมชาติ

๖) หน่วยดินเบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๑,๔๕๖ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๖๗ ของเนื้อที่ดินทั้งหมด ได้แก่ พื้นที่ชุมชน และแหล่งน้ำ

ตารางที่ 3-1 คุณภาพดินตำบลเหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่ม ชุดดิน	ชุดดิน	เนื้อดิน		การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์	CEC (%)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	ความลาดชัน (%)	pH		เนื้อที่	
		บน	ล่าง							บน	ล่าง	ไร่	ร้อยละ
4	Ka-sicA (ชุดดินกันทรวิชัย)	sic	c/c	เลว	ปานกลาง	>20	35-75	>150	0-2	6.0-7.0	6.0-7.0	9,968	66.23
5	Th-Nkg-sic1A (ชุดดินธวัชบุรี/ชุดดินหนองกุง)	sic1	sic/c	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-74	>149	0-2	5.5-6.4	5.5-7.1	232	1.54
5	Th-s1A/ow (ชุดดินธวัชบุรี)	s1	sic/c	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	>150	0-2	5.5-6.5	5.5-7.0	308	2.05
18hi	Bli-Bli-pic-s1A (ชุดดินบัวลาย)	s1	s1/scl	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	>150	0-2	5.0-6.0	5.5-7.0	465	3.09
21B	Ndg-s1B (ชุดดินโนนแดง)	s1	s1/s1/s1	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	>150	2-5	6.0-6.5	5.5-7.0	250	1.66
40B	Cpr-Ht-s1B (ชุดดินจอมพระ/ชุดดินหัวแกลง)	1s	s1/s1	ดี	ต่ำ	<10	35-75	>150	2-5	5.0-5.5	4.5-5.0	98	0.65
40B	Cpr-s1B (ชุดดินจอมพระ)	s1	s1/s1	ดี	ต่ำ	<10	35-75	>150	2-5	5.0-5.5	4.5-5.0	1,984	13.18
40B	Ptk-s1B (ชุดดินพระทองคำ)	s1	s1/s1	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	>150	2-5	5.0-5.5	6.0-7.0	46	0.31
40Bb	Ptk-s1B/b (ชุดดินพระทองคำ)	s1	s1/s1	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	>150	2-5	5.0-5.5	6.0-7.0	243	1.62
U	U (พื้นที่ชุ่มชื้นและสิ่งปลูกสร้าง)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	715	4.75
W	W (แหล่งน้ำ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	747	4.96
ผลรวมตำบลเหล่ากลาง												15,050	100.00

ที่มา : ส่วนสำรวจจำแนกดินที่ 3, 2549

หมายเหตุ : อักษรย่อ I = ดินร่วน   s1 = ดินร่วนปนทราย   c = ดินเหนียว   sil = ดินร่วนปนทรายแป้ง   cl = ดินร่วนปนดินเหนียว
 scl = ดินร่วนเหนียวปนทราย   sic = ดินเหนียวปนทรายแป้ง   1s = ดินทรายปนร่วน   b = ดินนาบหนักดอน   s1cl = ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง
 : ความหมาย A/B = มีกลุ่มชุดดินหรือชุดดิน A มีเนื้อที่ 50 % B มีเนื้อที่ 50%

๘. สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินในตำบลเหล่ากลาง ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ ๗๑๕ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๗๕ ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งได้ พื้นที่หมู่บ้านต่างๆ
- ๒) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๑๓,๕๘๘ ไร่ หรือร้อยละ ๙๐.๒๕ ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังนี้
  - (๑) นาข้าว มีเนื้อที่ ๑๑,๓๘๐ ไร่ หรือร้อยละ ๗๕.๖๑ ของเนื้อที่ตำบล
  - (๒) พื้นที่สวนผสม ๒,๒๐๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๔.๖๗ ของเนื้อที่ตำบล
  - ๓) พื้นน้ำ มีเนื้อที่ ๗๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๕๖ ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง บึงหรือหนองน้ำ อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา

๙. แหล่งน้ำ

ก. แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ กุดวังซอ กุดหล่ม กุดชวยน้อย หนองเบน หนองคู บึงโดน

ข. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน และคลองชลประทาน ซึ่งมีพื้นที่รับน้ำชลประทานได้มากกว่าร้อยละ ๙๕ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

๑๐. เส้นทางคมนาคม

มีเส้นทางคมนาคม ติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน เป็นถนนลาดยาง และถนนลูกรังบางช่วงการคมนาคมสะดวกพอสมควรประชาชนนิยมใช้รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ ส่วนบุคคลเป็นพาหนะเดินทางสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้าน

๑๑. สาธารณูปโภค

ตำบลเหล่ากลาง มีการพัฒนาสาธารณูปโภค โดยมีไฟฟ้า และน้ำประปาครบทุกหมู่บ้าน

๑๒. สิ่งก่อสร้างต่างๆ

วัดพุทธศาสนา	จำนวน ๑๐ วัด	โรงเรียนระดับประถมศึกษา	จำนวน ๑ แห่ง
โรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน ๑ แห่ง	สถานีอนามัย	จำนวน ๑ แห่ง
ที่ทำการ อบต.	จำนวน ๑ แห่ง	ที่ทำการศูนย์แพทย์แผนไทย	จำนวน ๑ แห่ง
ศาลาประชาคม	จำนวน ๘ แห่ง	สุขศาลา	จำนวน ๑ แห่ง
หอกระจายข่าว	จำนวน ๘ แห่ง	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ	จำนวน ๑ แห่ง
โรงสีข้าว	จำนวน ๑๐ แห่ง	ร้านค้าชุมชน	จำนวน ๑ แห่ง

๑๓. ภัยธรรมชาติ

ตำบลเหล่ากลาง มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ลุ่ม ใกล้แหล่งน้ำ มักประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำ โดยมีพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมประมาณ ๒,๙๔๐ ไร่

ข ข้อมูลชีวภาพ

พันธุ์พืชที่ปลูก / พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

พืชเศรษฐกิจ ที่ปลูกในตำบลเหล่ากลาง มีดังนี้

ข้าวนาปี พันธุ์ข้าวนาปีที่เกษตรกรตำบลเหล่ากลางนิยมปลูกมี ๒ พันธุ์คือ ข้าวนาขาวดอกมะลิ ๑๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๘๐ และพันธุ์สงเสริม ได้แก่ พันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖ คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ข้าวนาปรัง จำแนกตามครัวเรือนที่ปลูกข้าวนาปรัง ในตำบลเหล่ากลาง พบว่าพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกมากที่สุดคือพันธุ์สงเสริม ได้แก่ ชัยนาท ๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ข้าวโพดหวาน จำแนกตามครัวเรือนที่เกษตรกรที่ปลูกในตำบลเหล่ากลาง พบว่าพันธุ์ที่ปลูกมากที่สุดคือพันธุ์สงเสริม ได้แก่ พันธุ์ซูปเปอร์สวีท คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และใช้พันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

มะม่วง จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกในตำบลเหล่ากลางพบว่าเกษตรกรปลูกพันธุ์สงเสริม ได้แก่ แก้ว เขียวเสวย หนองแซง น้ำดอกไม้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

พริก จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรปลูกพันธุ์สงเสริม คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และปลูกพันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

โคเนื้อ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์สงเสริม ได้แก่ โคลูกผสมพันธุ์บาร์มัน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕๐

กระบือ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สุกร จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์สงเสริม ได้แก่ พันธุ์ลาสไวท์ และพันธุ์แลนเลส คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐ และเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐

เป็ดเนื้อ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์สงเสริม ได้แก่ เป็ดเทศพันธุ์บาบารี คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

เป็ดไข่ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์สงเสริม ได้แก่ พันธุ์กากีแคมเบล คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

ไก่พื้นเมืองและลูกผสม จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรเลี้ยงพันธุ์สงเสริม คิดเป็นร้อยละ ๓๐

การเลี้ยงปลา

จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในตำบลเหล่ากลาง พบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงปลากินพืช ได้แก่ ปลานิล ปลาไน และปลาตะเพียน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ และเลี้ยงปลากินเนื้อ ได้แก่ ปลาดุก คิดเป็นร้อยละ ๓๐

ระบบการผลิต

เกษตรกรในตำบลเหล่ากลาง ผลิตข้าวเป็นพืชหลักเนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่รับน้ำโครงการชลประทานลำปาว คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๐ จึงมีระบบการผลิตข้าวปีละ ๒ ครั้ง ได้แก่ปลูกข้าวนาปี ในฤดูฝนโดยอาศัยน้ำฝนและน้ำจากโครงการชลประทานและปลูกข้าวนาปรัง และพืชฤดูแล้ง เช่น ข้าวโพดหวาน หลังเก็บเกี่ยวข้าวนาปีในส่วนของ การปลูกข้าวนาปรังในแต่ละปีเกษตรกรจะปลูกมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณการส่งน้ำของโครงการลำปาว การผลิตพืชของเกษตรกรเป็นลักษณะการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่

ในส่วนของ การเลี้ยงสัตว์เกษตรกรและการเลี้ยงปลา เกษตรกรมีการเลี้ยงตลอดทั้งปีโดยการเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติและให้อาหารสมทบ

เทคโนโลยีการผลิตพืช / สัตว์

ข้าวนาปี จำแนกตามครัวเรือนที่ปลูกข้าวนาปีในตำบลเหล่ากลาง พบว่า เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีในการเพิ่มผลผลิต คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๓ และไม่ใช้ปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ ส่วนการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตข้าว คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๐๐ และไม่ใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๓ ตามลำดับ พื้นที่ปลูกข้าวนาปี เฉลี่ย ๑๒.๙๓ ไร่ / ครัวเรือน ผลผลิตรวม ๖,๔๑๓.๕๓ กก. / ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย ๔๙๕.๖๙ กก. / ไร่

ข้าวนาปรัง จำแนกตามครัวเรือนที่ปลูกข้าวนาปรังในตำบลเหล่ากลาง พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังเฉลี่ย ๙.๘ไร่ / ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย ๘๖๐ กก. / ไร่

มะม่วง จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยในการเพิ่มผลผลิต คิดเป็น ร้อยละ ๗๒.๐๐ไม่ใช้ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ และมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๐ และไม่ใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ พื้นที่ปลูก เฉลี่ย ๑.๔๓ ไร่/ครัวเรือน ผลผลิตรวม ๙๐.๐๐ กก./ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย ๖๒.๖๖ กก./ไร่

พริก จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกพริกในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิต คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ และใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ พื้นที่ปลูก เฉลี่ย ๐.๓๔ ไร่/ครัวเรือน ผลผลิตรวม ๑๕.๖๖ กก./ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย ๔๘.๗๘ กก./ไร่

การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจในตำบล

โคเนื้อ จำแนกตามครัวเรือนที่เลี้ยงโคเนื้อในตำบลเหล่ากลาง พบว่า เกษตรกรมีการทำวัคซีนในการป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๓ และไม่มีการทำวัคซีน คิดเป็น ร้อยละ ๖๔.๔๗ ไม่มีการเก็บถนอมอาหารหยาบในรูปหญ้าแห้ง หญ้าหมัก หรือฟางปรุงแต่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ และไม่มีการให้อาหารชั้นเลี้ยงโค คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สุกร จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีการทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยด้วยตนเอง คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ อาหารชั้นที่เลี้ยงได้จากการผสมเอง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และอาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ มีการแยกโรงเรือนของสุกรแต่ละขนาด คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และไม่มีการแยก คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

เป็ดเนื้อ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงเป็ดเนื้อในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีระบบการเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ และเลี้ยงแบบขังคอก คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็นอาหารชั้นที่ได้จากการผสมเอง คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐และอาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ การทำวัคซีน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ และไม่ทำวัคซีน คิดเป็นร้อยละ๖๒.๕๐ ผู้ทำวัคซีนได้แก่ตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และผู้อื่นทำให้คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

เป็ดไข่ จำแนกตามครัวเรือนเกษตรกรที่เลี้ยงเป็ดเนื้อในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีระบบการเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐ เลี้ยงแบบขังคอก คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ และเลี้ยงแบบปล่อย

คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็นอาหารชั้นที่ได้จากการผสมเอง คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐ และอาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ไม่ใช้อาหารชั้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐

ไก่พื้นเมืองและลูกผสม จำแนกตามครัวเรือนที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่ามีระบบการเลี้ยงแบบกึ่งขังกึ่งปล่อย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๖ เลี้ยงแบบขังคอก คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๙ และเลี้ยงแบบปล่อย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๓ อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็นอาหารชั้นที่ได้จากการผสมเอง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๔ และอาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๘ ไม่ใช้อาหารชั้น คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๖ มีการทำวัคซีน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๓ ไม่ทำวัคซีน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๖ ทำวัคซีนด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๖ และให้ผู้อื่นทำให้คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๗

การเลี้ยงปลา

ปลานิล/ปลาไน/ปลาตะเพียน จำแนกตามครัวเรือนที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่าเกษตรกรมีการเลี้ยงปลาแบบเตรียมบ่อ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ และไม่มีเตรียมบ่อ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ มีการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ และไม่มีให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ส่วนอาหารที่ให้ได้แก่อาหารพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ อาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ไม่มีการใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

ปลาดุก จำแนกตามครัวเรือนที่เลี้ยงในตำบลเหล่ากลาง พบว่า เกษตรกรมีการเลี้ยงปลาแบบเตรียมบ่อ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ และ มีการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ส่วนอาหารที่ให้ได้แก่ อาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ และมีการใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

ปริมาณผลผลิต

ข้าวนาปี พื้นที่ปลูก ๑๑,๓๘๐ ไร่ เกษตรกร ๗๒๐ ราย เฉลี่ย ๑๕.๗ไร่/ครัวเรือน ผลผลิตรวม ๗,๗๓๘,๔๐๐ กก. ผลผลิตเฉลี่ย ๖๘๐ กก./ไร่

ข้าวนาปรัง พื้นที่ปลูก ๘,๓๘๐ ไร่ เกษตรกร ๕๓๐ ราย เฉลี่ย ๑๕.๗ ไร่/ครัวเรือน ผลผลิตรวม ๖,๗๘๗,๘๐๐ กก.

ผลผลิตเฉลี่ย ๘๑๐ กก./ไร่

ค. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ขนาดการถือครองที่ดิน

(๑) สูงสุด	๙๖	ไร่ / ครัวเรือน
(๒) ต่ำสุด	๒	ไร่ / ครัวเรือน
(๓) เฉลี่ย	๑๕.๖	ไร่ / ครัวเรือน

สิทธิ์ในที่ดินทำกิน

พื้นที่ทำกินของตำบลเหล่ากลาง มีเอกสารสิทธิ์ เป็น โฉนด นส ๔ จ. และ นส ๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

จำนวนแรงงาน

จำนวนสมาชิก	เฉลี่ย ๕.๓ คน / ครัวเรือน
จำนวนแรงงานในภาคเกษตร	เฉลี่ย ๓.๓๕ คน / ครัวเรือน
จำนวนแรงงานนอกภาคเกษตร	เฉลี่ย ๑.๒๕ คน / ครัวเรือน

รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน

รายได้ในภาคเกษตร พบมากที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖๖ รองลงมารายได้ เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๔๐,๐๐๐-๔๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓ ตามลำดับส่วนรายได้ที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง มากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

**หมายเหตุ รายได้เฉพาะเป็นเงินสด ส่วนที่เก็บไว้ บริโภคข้าวพันธุ์ และอื่นๆ ไม่ได้นำมา คิดเป็นมูลค่า

รายได้นอกภาคเกษตร พบมากที่สุดได้แก่รายได้เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๒ รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๓ ตามลำดับและรายได้ที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๑๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

รายจ่ายในภาคเกษตร พบสูงสุดในช่วง ๒๙,๐๐๐ - ๓๙,๓๒๐ บาท/ครัวเรือนต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๕๒ รองลงมาได้แก่รายจ่ายในช่วง ๓๐,๐๐๐ - ๕๔,๒๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๓ รายจ่ายที่น้อยที่สุดในช่วง ๑๐,๐๐๐ - ๑๙,๙๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๓

เป้าหมายของการทำฟาร์ม

การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ในตำบลเหล่ากลาง มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ

ข้าวนาปี เกษตรกรมีเป้าหมายการผลิตเพื่อบริโภคคิดเป็นร้อยละ ๒๐ และเพื่อจำหน่าย ร้อยละ ๘๐

ข้าวนาปรัง เกษตรกรมีเป้าหมายของการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ ร้อยละ ๑๐๐

มะม่วง เป้าหมายของการผลิตเพื่อบริโภคคิดเป็นร้อยละ ๕๐และเพื่อจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ ๕๐

พริก เป้าหมายการผลิต เพื่อบริโภคคิดเป็นร้อยละ ๙๐ และเพื่อจำหน่ายคิดเป็น ร้อยละ ๑๐

โคเนื้อ เป้าหมายการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

กระบือ เป้าหมายของการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สุกร เป้าหมายของการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สัตว์ปีก เป้าหมายของการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ และเพื่อบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐

ปลา เป้าหมายของการเลี้ยงเพื่อจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ ๕ และเลี้ยงเพื่อจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ ๙๕

เทคนิควิธีการผลิต

ข้าวนาปี

การเตรียมดิน ไถ ๒ ครั้ง ได้แก่ ไถแปรและไถตะ โดยใช้เครื่องจักรกลการเกษตร

การตกกล้า ประมาณปลายเดือน พฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน หลังจากไถตะดินไว้ก่อน เมื่อมีฝนตก หรือมีน้ำชลประทานก็จะทำการไถครั้งที่ ๒ จากนั้นคราดเพื่อปรับระดับดิน ทำเทือกแล้วจะนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เตรียมไว้ (แช่น้ำ ๑ คืน หุ้ม ๒ คืน) นำมาหว่านในอัตรา ๕-๗ กก. /ไร่ เมื่ออายุกล้าได้ ๒๕-๓๐ วันจึงจะถอนไปปักดำ

การปักดำ การเตรียมแปลงปักดำทำเหมือนแปลงตกกล้า เมื่อดันกล้าพร้อมที่จะปักดำก็จะถอนกล้าในขณะที่เดียวกันจะทำการไถคราดครั้งที่ ๒ และนำต้นกล้าที่ถอนไว้มาปักดำทันที

สำหรับนาหว่านน้ำตม เกษตรกรจะเตรียมดินโดยการไถตะ ไถแปร คราด มอบ (ปรับระดับดินหรือทำเทือก) แล้วจึงนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เตรียมไว้ (แช่น้ำ ๑ คืน หุ้ม ๒ คืน) นำมาหว่านใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๐-๑๕ กก. /ไร่ โดยทั่วไปในฤดูฝนเกษตรกรนิยมทำนาดำ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๐ และนาหว่าน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐

การดูแลรักษา เกษตรกรจะใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว สูตร ๑๖-๑๖-๘,๑๖-๒๐-๐ และสูตร ๔๖-๐-๐,๒๑-๐-๐ ประมาณ ๒๕-๓๐ กก./ไร่ ระยะเวลาที่ใช้มี ๒ ช่วง ได้แก่ หลังการปักดำข้าวและระยะข้าวตั้งท้องโยใช้ในอัตรา ๑๐-๑๒ กก. /ไร่ มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดการระบาดของศัตรูข้าว ซึ่งได้แก่ หอยเชอรี่ หนูและแมลงศัตรูข้าวที่ระบาด และบางหมู่บ้านมีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดวัชพืชในนาข้าวด้วย

การเก็บเกี่ยว ก่อนข้าวจะครบอายุการเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐-๑๕ วันเกษตรกรมีการระบายน้ำออกจากแปลงนา และเริ่มเก็บเกี่ยวข้าวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน การเก็บเกี่ยวโดยใช้แรงงานคน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และใช้เครื่องจักรกล คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

ข้าวนาปรัง

การเตรียมดิน เริ่มหว่านข้าวนาปรังตั้งแต่ช่วงปลายเดือนธันวาคม โดยเผาตอซังข้าวปีเสียก่อน จากนั้นจึงไถตะ ไขน้ำเข้านาซึ่งไว้ประมาณ ๓-๕ วัน จึงไถแปรและคราดเพื่อทำเทือกแล้วระบายน้ำออก

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ ๒ คืนและหุ้ม ๑ คืนแล้วนำไปหว่านในแปลงนา อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๕-๒๐ กก. /ไร่

การดูแลรักษา หลังหว่านข้าวได้ ๕ วัน จะเริ่มเปิดน้ำเข้าแปลงนาที่ละน้อยจนปริมาณน้ำพอเหมาะ จึงปิดน้ำไว้เมื่อดันข้าวอายุได้ประมาณ ๒๐ วันหลังหว่าน เกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ หว่านในอัตรา ๒๐-๓๐ กก. /ไร่ หลังจากนั้นพอข้าวอายุได้ ประมาณ ๔๕-๕๐ วันใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ อีก อัตรา ๒๐-๒๕ กก. /ไร่ มีการดูแลรักษาระดับน้ำให้พอเหมาะกับการเจริญเติบโตของข้าวอยู่เสมอ สำหรับโรคแมลงศัตรูข้าวที่พบการระบาดได้แก่ หอยเชอรี่ หนู หนอนกอ เพลี้ยกระโดดและวัชพืช เกษตรกรป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐

สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรกลการเกษตรและปัจจัยการผลิต

ในสภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลเหล่ากลางในปัจจุบันไม่นิยมใช้แรงงานสัตว์ส่วนใหญ่มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร จากการจำแนกครุว์เรือนเกษตรกรที่ใช้เครื่องจักรกลในตำบลเหล่ากลางพบว่ามี การใช้ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๐ และไม่ได้ใช้คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐ เครื่องจักรกลที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ รถไถเดินตาม คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๖๖ รองลงมา ได้แก่ รถมอเตอร์ไซด์ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๖ รถกระบะเล็ก คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๐ และรถแทรกเตอร์ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ ตามลำดับ

ส่วนการใช้เครื่องจักรกลเฉพาะพืชมากที่สุด ได้แก่ เครื่องนวดข้าว คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐๐ รองลงมา ได้แก่ เครื่องเก็บเกี่ยว คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๖ และเครื่องพ่นยา คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๖ ตามลำดับ

ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๓
 รองลงมาคือจากเพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๖ ธนาคารพาณิชย์และพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐
 และ ๐.๓๓ ตามลำดับ

ข้อมูลการตลาด

เกษตรกรตำบลเหล่ากลาง มีแหล่งปัจจัยการผลิต และแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ
 ภายในจังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕ และที่จังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ดังวิธีการตลาด ดังนี้

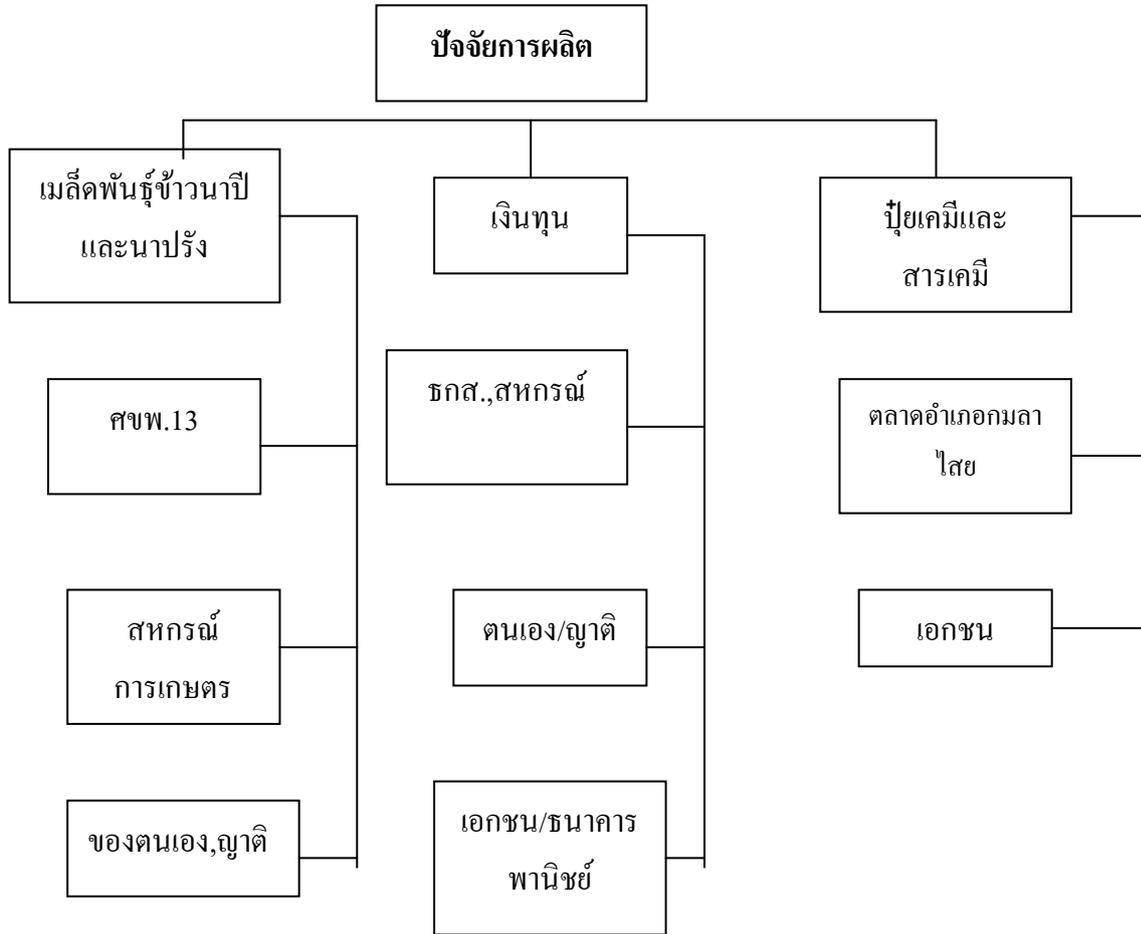
ปฏิทินการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์, ประมงของเกษตรกรตำบลเหล่ากลาง

อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๙

ชนิดพืช / สัตว์	ช่วงเดือน												หมายเหตุ
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	
จำนวนปี													นาดำ ๒๐ %
จำนวนรัง													นาหวาน ๘๐ %
พืชผักต่าง ๆ													นาหวาน ๑๐๐ %
ไม้ผลไม้ยืนต้น													
การเลี้ยงสัตว์													
- โค - กระบือ													
- สุกร													
- สัตว์ปีก													
- ประมง													

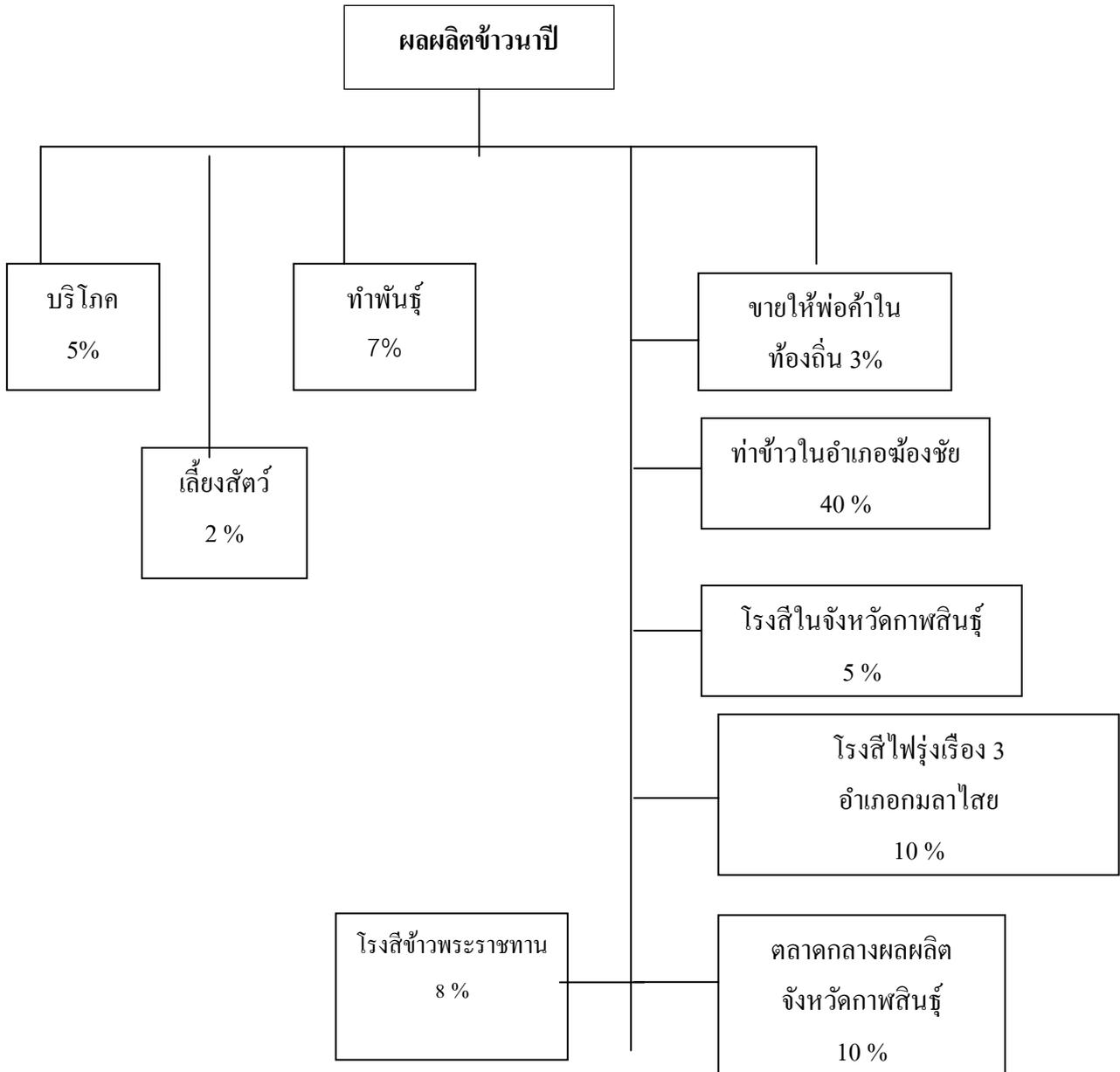
ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลเหล่ากลาง , มกราคม ๒๕๖๙

แผนผังแสดงแหล่งปัจจัยการผลิต

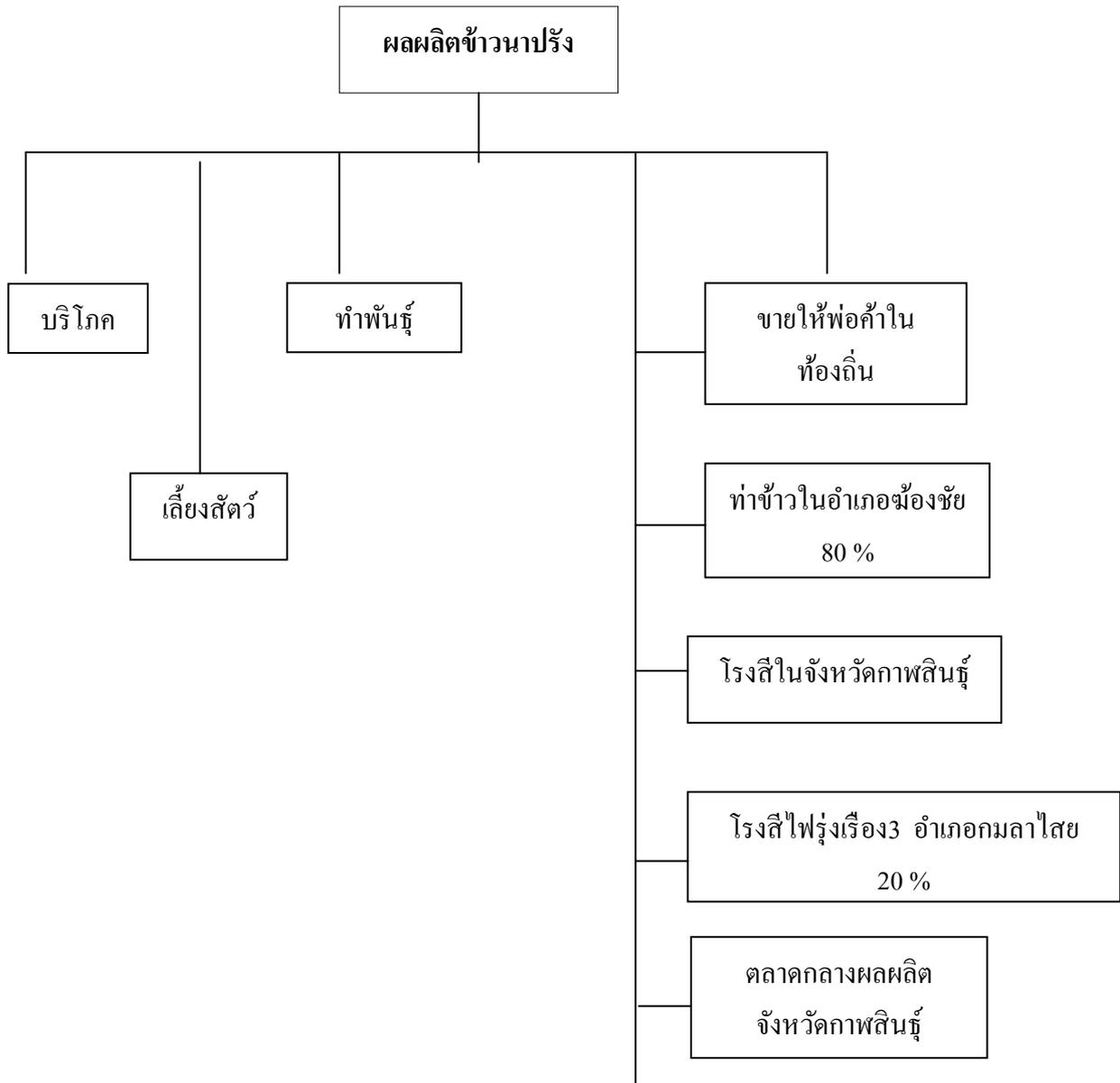
ที่มา :จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลเหล่ากลาง ,๒๕๖๙

วิธีการตลาดข้าวนาปี

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลเหล่ากลาง , ๒๕๖๙

วิธีการตลาดข้าวนาปรัง

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลเหล่ากลาง , ๒๕๖๙

ง. ข้อมูลด้านสังคม

จำนวนประชากรและครัวเรือน

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวน	๑,๑๖๘	ครัวเรือน
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	จำนวน	๘๘๐	ครัวเรือน
จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวน	๔,๒๘๕	ครัวเรือน
ชาย	จำนวน	๒,๑๓๗	คน
หญิง	จำนวน	๒,๑๓๗	คน

ขนบธรรมเนียมประเพณี

ตำบลเหล่ากลาง มีขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีอิทธิพลและเกี่ยวข้องกับข้อต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร ซึ่งในบางเดือนที่มีบุญประเพณีเกษตรกรมีการหยุดการประกอบอาชีพชั่วคราวเพื่อมาร่วมในบุญประเพณีตามความเชื่อและการนับถือ ได้แก่ บุญบั้งไฟ บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา และบุญกฐิน เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการทำบุญประเพณีทั้ง ๑๒ เดือน ดังต่อไปนี้

เดือนอ้าย	บุญกุ่มข้าว, บุญคุณสถาน	เดือนยี่	บุญปิดรังความหมู่บ้าน
เดือนสาม	บุญปั้นข้าวจี	เดือนสี่	บุญผะเหวด
เดือนห้า	บุญสงกรานต์	เดือนหก	บุญบั้งไฟ
เดือนเจ็ด	บุญเบิกฟ้า	เดือนแปด	บุญเข้าพรรษา
เดือนเก้า	บุญข้าวประดับดิน	เดือนสิบ	บุญข้าวสาก
เดือนสิบเอ็ด	บุญออกพรรษา	เดือนสิบสอง	บุญกฐิน

ศาสนาและสิ่งยึดเหนี่ยว

ราษฎร ในตำบลเหล่ากลาง นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และ มีวัดพุทธในพื้นที่ จำนวน ๑๐ วัด

การศึกษา

ราษฎร ในตำบลเหล่ากลาง ส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ คิดเป็นร้อยละ ๙๘ มีโรงเรียน โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน

ผู้นำ

ผู้นำในท้องถิ่น มี ๒ ประเภท ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกล่าวคือ

(๑) ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน

แพทย์ประจำตำบล อบต. คณะกรรมการหมู่บ้าน จะมี

บทบาทในการพัฒนาชุมชนมาก เกษตรกรมีการยอมรับในการตัดสินใจ

(๒) ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ครู, เจ้าอาวาส ผู้นำกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผู้อาวุโส และผู้นำสตรี อส.ม.

ส่วนมากจะเป็นผู้มีประสบการณ์เกษตรกรให้ความนับถือ เชื่อฟัง และรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

บทที่ ๓
สถานการณ์ของชุมชน

๓.๑ ปัญหาของชุมชน

ปัญหาด้านกายภาพ

ปัญหาด้านชีวภาพ

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาด้านสังคม

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๑. ประสพภัยธรรมชาติ(น้ำท่วม) ๒. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๓. ขาดน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง(ช่วงปลายคลอง)	๑. ผลผลิตข้าวต่ำ (๕๐๐ กก/ไร่) ๒. โรค แมลง ศัตรูพืชระบาด (หอยเชอรี่ หนอน หนอนกอ) ๓. มีการใช้สารเคมีในการผลิตมากทำให้พืชตกค้างในผลผลิตและในดิน ๔. โรคระบาดสัตว์ปีก	๑. ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปุ๋ยเคมีและค่าจ้างแรงงานสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำเพราะผลผลิตในฤดูกาลมีปริมาณมาก ๓. มีหนี้สินมาก	๑. อพยพแรงงาน ๒. ว่างงานบางฤดู ๓. ไม่มีอาชีพเสริม ๔. ขาดกองทุนกิจกรรมทางการเกษตร ๕. ขาดการรวมกลุ่มผลิต

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชนโดยสรุป

๑) ปัญหาด้านชีวภาพ

- โรคแมลงศัตรูพืช ระบาด
- ผลผลิตต่ำ
- ใช้สารเคมีมากทำให้มีพืชตกค้าง
- โรคระบาดสัตว์ปีก
- ขาดสถานที่เลี้ยงสัตว์

๒) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

- มีหนี้สินมาก
- ต้นทุนการผลิตสูง
- ราคาผลผลิตตกต่ำ

๓) ปัญหาด้านกายภาพ

- เกิดภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี (น้ำท่วม)
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง

๔) ปัญหาด้านสังคม

- ไม่มีอาชีพเสริม
- อพยพแรงงาน
- ว่างงานบางฤดู
- ขาดการรวมกลุ่มผลิต
- ขาดกองทุนกิจกรรมทางการเกษตร

๓.๒ ศักยภาพของชุมชน

๑. สมาชิกในชุมชนมีความชำนาญในการผลิตข้าว
๒. ปัจจัยการผลิต (แหล่งน้ำธรรมชาติและระบบชลประทาน) เอื้อประโยชน์ต่อการผลิตเป็นอย่างมากส่วนใหญ่ มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเกษตร ตลอดทั้งปี
๓. มีผู้นำธรรมชาติที่มีความรอบรู้ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ด้านการตลาด และสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในชุมชนได้
๔. การคมนาคมสะดวกสามารถติดต่อกับอำเภอ และ จังหวัดใกล้เคียง เพื่อทำการตลาดได้ตลอดปี
๕. สมาชิกในชุมชนมีความขยันขันแข็ง
๖. มีภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๓ วิสัยทัศน์ของชุมชน**๑. ความฝันของบุคคล**

- มีจิตสำนึกทางจริยธรรม
- คุณภาพชีวิตดี
- เป็นแหล่งการเกษตร
- มีชุมชนเข้มแข็ง
- ปลอดภัยและสิ่งเสพติด
- มีประชาธิปไตย
- มีการศึกษาดี ๆ

- พัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
- มีแหล่งท่องเที่ยว
- รักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม
- มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. ความฝันของชุมชน

- มีจิตสำนึกทางจริยธรรม
- คุณภาพชีวิตดี
- มีชุมชนเข้มแข็ง
- เป็นแหล่งการเกษตร
- ปลอดภัยและสิ่งเสพติด
- ก้าวนำประชาธิปไตย
- มีการศึกษา
- พัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
- พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- มีความสามัคคีในชุมชน
- นำการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓. ฝันที่เป็นไปได้

- คุณภาพชีวิตดี
- มีชุมชนเข้มแข็ง
- เป็นแหล่งการเกษตร
- ปลอดภัยและสิ่งเสพติด
- มีจิตสำนึกทางจริยธรรม
- ก้าวนำประชาธิปไตย
- มีการศึกษาที่ดี
- พัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
- พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- สามัคคีในชุมชน
- นำการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทที่ ๔

สังเคราะห์ข้อมูล

ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ตำบลเหล่ากลาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ได้แก่ การทำนา การเลี้ยงสัตว์ ในอดีตการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรเป็นการผลิตเพื่อยังชีพ โดยอาศัยน้ำฝนมีการปลูกพืชเฉพาะฤดูฝน พันธุ์พืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง ส่วนการเลี้ยงสัตว์เป็นการเลี้ยงเพื่อใช้งานและใช้มูลเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน การเลี้ยงปลาเป็นการขุดบ่อล่อปลาธรรมชาติในฤดูฝนเพื่อจับเป็นอาหารในฤดูแล้งไม่มีการให้อาหารเสริม

จากระยะเวลาประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นมา หลังจากมีการสร้างคลองส่งน้ำ และระบบส่งน้ำ โครงการชลประทานลำปาว เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตพืช จากที่เคยผลิตเพื่อการยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า มีการนำเอาเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ เข้ามาปรับปรุงและเพิ่มผลผลิตตามที่ตลาดต้องการ ในทางการผลิตเกษตรกรมีการใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ทางราชการเข้ามาส่งเสริม มีการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพิ่มผลผลิต การผลิตพืชมีการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งผลกระทบจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเพื่อการค้า คือพันธุ์พืชมีการตอบสนองต่อปุ๋ยเคมีสูง ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น โครงสร้างของดินเสีย เมื่อใช้นานหลายปีทำให้ดินแน่น และขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้สารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทำให้มีสารพิษตกค้างส่งผลให้เกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืชหลายชนิด ผลสุดท้ายทำให้ขาดความสมดุลทางธรรมชาติ

ลักษณะการผลิต เทคนิค ระบบ

ลักษณะการผลิตทางการเกษตร เดิมผลิตเพื่อบริโภคเพียงอย่างเดียว พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่ใช้ในการผลิตเป็นพันธุ์พื้นเมือง การปลูกพืชอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว จึงเป็นการผลิตตามฤดูกาลเท่านั้น ปัจจุบันลักษณะการผลิตของเกษตรกร มีวัตถุประสงค์ เพื่อบริโภคในครัวเรือนและเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ ซึ่งมีระบบชลประทานเข้ามาช่วย ทำให้มีการผลิตพืชตลอดทั้งปี ก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

เทคนิค มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงและมีคุณภาพ เช่น ใช้พันธุ์ส่งเสริมที่ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยสูง มีการนำเอาปุ๋ยเคมีเข้ามาช่วยในการเพิ่มผลผลิต มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช จนทำให้เกิดปัญหาการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความสมดุลทางธรรมชาติการใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงานสัตว์

กลยุทธ์ทางเลือก

๑. ส่งเสริมให้ความรู้ในด้านกระบวนการผลิตพืชที่ถูกต้องเหมาะสม (GAP)
  - ๑.๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๒. ส่งเสริมการลงทุนในการผลิต
  - ๒.๑ ส่งเสริมการทำและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าว
  - ๒.๒ หนุนรงค์การใช้สารอินทรีย์กำจัดแมลงในการปลูกพืช
๓. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - ๓.๑ ส่งเสริมการแปรรูปข้าว
  - ๓.๒ ส่งเสริมหัตถกรรมจากกก
  - ๓.๓ ส่งเสริมการทำตะกร้าเถาวัลย์
๔. ส่งเสริมการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
  - ๔.๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ๑๐๕ปลอดภัยจากสารพิษ
  - ๔.๒ ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ
  - ๔.๓ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๕. ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน
  - ๕.๑ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
๖. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ๖.๑ โครงการส่งเสริมหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์
๗. ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ
  - ๗.๑ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ
๘. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

บทที่ ๕

แนวทางการพัฒนาชุมชน

แผนพัฒนาการเกษตรของตำบลเหล่ากลาง

แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
๒. โครงการศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์
๓. โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
๔. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์แบบพอเพียง
๕. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาแบบพอเพียง

แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

๑. โครงการตลาดกลางข้าวชุมชน
๒. โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๑. โครงการปลูกป่าชุมชน
๒. โครงการรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก
๓. ส่งเสริมการผลิตน้ำส้มควันไม้

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๑
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล เหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ที่	โครงการ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	วิธีการดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ(บาท)		ผลลัพธ์ที่ได้ ตัวชี้วัด	ปัญหา อุปสรรค ในการ จัดทำแผนร่วมกับ อปท.
					กรมส่งเสริมฯ	หน่วยงานอื่น		
๑	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าว	- เพื่อจัดตั้งโรงเรียนชาวนา ฝึกอบรมการทำนาไร้สารพิษ	- โรงเรียนชาวนา ๑ แห่ง - จัดทำแปลงปลูกข้าว อินทรีย์ ๒๐๐ ไร่ - อบรมเกษตรกร ๔๐ ราย	- คัดเลือกเกษตรกร - ฝึกอบรม - จัดทำแปลงสาธิต		- อปท. ๑๐๐,๐๐๐ บาท	- แปลงปลูกข้าวอินทรีย์ ๒๐๐ ไร่ - เกษตรกรผ่านการอบรม ๔๐ ราย	ไม่มีปัญหา
๒	โครงการหมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์เพื่อสายใยรัก แห่งครอบครัว	- เพื่อส่งเสริมการทำ เกษตรกรรมตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง	- หมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์ ๑ หมู่บ้าน - อบรมเกษตรกร ๔๐ คน	- คัดเลือกเกษตรกร - ฝึกอบรม/สาธิต - เกษตรกรนำไปปฏิบัติ		- อปท. ๑๐๐,๐๐๐ บาท	- หมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์ ๑ หมู่บ้าน - เกษตรกรผ่านการอบรม ๔๐ คน	ไม่มีปัญหา
๓	โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตร	- เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การ การเกษตรตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ยั่งยืน	- ศูนย์เรียนรู้การเกษตร หมู่บ้าน ละ ๑ จุด - อบรมเกษตรกร ๑๐ คน/จุด	- คัดเลือกเกษตรกร/ที่ตั้งศูนย์ฯ - ฝึกอบรม/สาธิต - เกษตรกรนำไปปฏิบัติ		- อปท. ๒๖๒,๔๐๐ บาท	- ศูนย์เรียนรู้การเกษตร หมู่บ้าน ละ ๑ จุด - เกษตรกรผ่านการอบรม ๑๐ คน/จุด	ไม่มีปัญหา

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๑
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล เหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ที่	โครงการ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	วิธีการดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ(บาท)		ผลลัพธ์ที่ได้ ตัวชี้วัด	ปัญหา อุปสรรค ในการ จัดทำแผนร่วมกับ อปท.
					กรมส่งเสริมฯ	หน่วยงานอื่น		
๕	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาคัสต์ว์แบบ พอเพียง	- เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้ การเลี้ยงปลาคัสต์ว์อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	- จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงปลาคัสต์ว์ ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๓๐ คน	- รวมกลุ่มเกษตรกร - ฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน - จัดทำจุดสาธิต		- อปท. เงิน ๕๐,๐๐๐ บาท	- กลุ่มเลี้ยงปลา ๑ กลุ่ม - เกษตรกรผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน ๓๐ คน	ไม่มีปัญหา
๖	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาแบบพอเพียง	- เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้ การเพาะเลี้ยงปลาอย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	- จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงปลา ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๓๐ คน	- รวมกลุ่มเกษตรกร - ฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน - จัดทำจุดสาธิต		- อปท. เงิน ๕๐,๐๐๐ บาท	- กลุ่มเลี้ยงปลา ๑ กลุ่ม - เกษตรกรผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน ๓๐ คน	ไม่มีปัญหา
๗	โครงการไร่นาสวนผสมตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง	- เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ การเกษตรแบบผสมผสาน	- จัดตั้งกลุ่มเกษตร ผสมผสาน ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๔๐ คน	- รวมกลุ่มเกษตรกร - ฝึกอบรม/ ศึกษาดูงาน - จัดทำจุดสาธิต		- อปท. เงิน ๕๗๖,๓๐๐ บาท	- จัดตั้งกลุ่มเกษตร ผสมผสาน ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๔๐ คน	ไม่มีปัญหา
						๑,๓๐๒,๓๘๐		

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๑
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล เหล่ากลาง อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. แผนการลงทุน(ธุรกิจชุมชน)

ที่	โครงการ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	วิธีการดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ(บาท)		ผลลัพธ์ที่ได้ ตัวชี้วัด	ปัญหา อุปสรรค ในการ จัดทำแผนร่วมกับ อบท.
					กรมส่งเสริมฯ	หน่วยงานอื่น		
๑	โครงการสนับสนุนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	- เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	- ปรับปรุงข้อมูลศูนย์บริการ ๑ ครั้ง - ประชุมคณะ กรรมการ ๑๐ ครั้ง - จัดเวทีชุมชน ๑ ครั้ง	- เสนอโครงการ - สนับสนุนงบประมาณ - ปฏิบัติงานตามแผน		- อบท. เงิน ๒๐,๐๐๐ บาท	- มีการปรับปรุงข้อมูลศูนย์ฯ ๑ ครั้ง - คณะกรรมการประชุม ๑๐ ครั้ง - จัดเวทีชุมชน ๑ ครั้ง	ไม่มีปัญหา
๒	โครงการตลาดกลางข้าวชุมชน	- เพื่อให้มีตลาดกลางรวบรวมผลผลิต ข้าวของชุมชน	- จัดสร้างตลาดกลางข้าว ๑ แห่ง	- รวมกลุ่มเกษตรกร - ศึกษาดูงาน - สร้างอาคาร - เปิดตลาดกลาง		- อบท. ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	- ตลาดกลางข้าว ๑ แห่ง	ไม่มีปัญหา
๓	โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	- เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ให้เพียงพอับความต้องการของเกษตรกรในตำบล	- จัดตั้งกลุ่ม ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๔๐ ราย - ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐๐ ตัน	- เสนอโครงการ - จัดทำแผนการผลิต - จัดหาวัสดุผลิต - ผลิตปุ๋ยอินทรีย์และจำหน่าย		- อบท. เงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	- จัดตั้งกลุ่ม ๑ กลุ่ม - เกษตรกรผ่านการอบรม ๔๐ ราย - ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐๐ ตัน	ไม่มีปัญหา
						๑,๒๒๐,๐๐๐		

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๑
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล เหล่ากลาง อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๓. แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร

ที่	โครงการ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต โครงการ)	วิธีการดำเนินการ	แหล่งงบประมาณ(บาท)		ผลลัพธ์ที่ได้ ตัวชี้วัด	ปัญหา อุปสรรค ในการ จัดทำแผนร่วมกับ อปท.
					กรมส่งเสริมฯ	หน่วยงานอื่น		
๑	โครงการรณรงค์ใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน	- เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน	- จัดตั้งกลุ่ม ๑ กลุ่ม - อบรมเกษตรกร ๒๐๐ ราย - รณรงค์ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐.๐๐๐ ไร่	- เสนอโครงการ - จัดทำแผนการผลิต - จัดหาวัสดุผลิต - ผลิตปุ๋ยอินทรีย์และจำหน่าย		- อบต. เงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	- จัดตั้งกลุ่ม ๑ กลุ่ม - เกษตรกรผ่านการอบรม ๔๐ ราย - ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐๐ ตัน	ไม่มีปัญหา
		รวมทั้งสิ้น				๒,๖๒๒,๓๘๐		

สรุปโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล(แผนสามปี) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๑
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

แผนงาน/โครงการ	ปี ๒๕๕๓		ปี ๒๕๕๔		ปี ๒๕๕๕		สาระสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ(บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ(บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ(บาท)	
๑. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี							
๑.๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	แปลงปลูกข้าวอินทรีย์
๑.๒ โครงการหมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	ฝึกอบรม/สาธิต
๑.๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตร	๑	๘๐,๐๐๐	๑	๘๐,๐๐๐	๑	๘๐,๐๐๐	ฝึกอบรม/สาธิต
๑.๔ โครงการสนับสนุนศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	สนับสนุนการบริหารศูนย์ฯ
๑.๕ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลุ่สัตว์แบบพอเพียง	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	จัดตั้งกลุ่ม/จุดสาธิต
๑.๖ โครงการส่งเสริมการประมงแบบพอเพียง	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	จัดตั้งกลุ่ม/ฝึกอบรม/จุดสาธิต
๒. แผนการลงทุน(ธุรกิจชุมชน)							
๒.๑ โครงการตลาดกลางข้าวชุมชน	๑	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑	๑,๐๐๐,๐๐๐	สร้างตลาดกลางข้าว
๒.๒ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	จัดตั้งกลุ่ม/อบรม/ผลิตปุ๋ยอินทรีย์
							สร้างศูนย์สาธิต
๓. แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร							
๓.๑ โครงการรณรงค์ใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงดิน	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	วันรณรงค์ใช้ปุ๋ยอินทรีย์
	๑๐	๒,๖๒๒,๓๘๐	๑๐	๒,๖๒๒,๓๘๐	๑๐	๒,๖๒๒,๓๘๐	

บทที่ ๖

โครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาการเกษตร ตำบลเหล่ากลาง อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

ผู้รับผิดชอบโครงการ ๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

หลักการและเหตุผล

ตำบลเหล่ากลางมีพื้นที่ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ กว่าร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ทำนาปี ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เหมาะสม มีระบบน้ำชลประทานลำปาว และแหล่งน้ำธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการปลูกข้าวตลอดจนเกษตรกรมีความชำนาญในการปลูกข้าว แต่การทำนาของเกษตรกร มักประสบปัญหา โรคแมลง ศัตรูพืชระบาดทำให้ผลผลิตของเกษตรกรต่ำ คุณภาพข้าวไม่ดี มีข้าวปนและมีสารเคมีตกค้างในผลผลิต ส่งผลกระทบต่อราคาทำให้ราคาตกต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาปัจจัยการผลิตราคาแพง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรสูงตามไปด้วย

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรกรรมตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการผลิตข้าว ทั้งนี้เพราะเกษตรกรได้ค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง นอกจากการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตข้าวแล้ว ยังเป็นการปรับปรุงคุณภาพข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษตกค้างทำให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายข้าวได้ในราคายุติธรรมและเป็นการลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น รวมทั้งลดปัญหามลภาวะรักษาสุขภาพแวดล้อม และความสมดุลทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องเหมาะสม
๒. เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้
๓. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตให้ได้คุณภาพและปลอดภัยจากสารพิษ
๔. เพื่อลดต้นทุนในการผลิตข้าว

เป้าหมาย

- ดำเนินการ ๘ จุด ๆ ละ ๒๐ ราย ระยะเวลาดำเนินการ ๓ ปี เกษตรกร ๑๖๐ ราย

พื้นที่ดำเนินการ (ทุกหมู่บ้านในเขตตำบลเหล่ากลาง)

ระยะเวลาดำเนินการ

- ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑

งบประมาณ

จาก อปท ๒๐๐,๐๐๐ บาท

แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	เป้าหมายดำเนินงาน			ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		สถานที่	ปริมาณงาน	ระยะเวลา		
๑.	จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกร ข้าว	หมู่ที่ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,	๘ จุด ๑๖๐ คน	ต.ค.๖๙- ก.ย.๗๑	ศูนย์บริการฯ อปท.เหล่า	
๒	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสม	หมู่ที่ ๗,๘ ๑,๒,๓,๔,๕,๖, ๗, ๘	๘ จุด ๑๖๐ คน	ต.ค.๖๙- ก.ย.๗๑	กลาง กลุ่มผู้ปลูก ข้าว	

วิธีการดำเนินงาน

รายละเอียดโครงการ

๑. ประชุมชี้แจงโครงการ, คัดเรื่องหมู่บ้านเป้าหมาย
๒. คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย
๓. คัดเลือกคณะกรรมการโรงเรียนเกษตรกร
๔. กำหนดระเบียบ / ข้อบังคับ
๕. จัดทำแปลงเรียนรู้
๖. สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๗. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๘. ติดตาม / ประเมินผล
๙. สรุปผล / รายงานผล

การบริหารโครงการ

๑. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอชัยพัฒนาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ โดยคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความสนใจในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ ๑๐๕ ปลอดภัยจากสารพิษ
๒. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอชัยพัฒนาร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านจัดประชุมเกษตรกรในชุมชนเพื่อจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยเน้นการอนุรักษ์และปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน
๓. ศูนย์บริการฯ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร
๔. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
๕. ติดตามให้คำแนะนำ สนับสนุนด้านวิชาการ ติดตามนิเทศงานและประเมินผล

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	เป้าหมายดำเนินงาน			ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		สถานที่	ปริมาณงาน	ระยะเวลา		
๑.	จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกร	หมู่ที่	๘ จุด	ต.ค.๖๑-	ศูนย์บริการฯ อปท.เหล่า	
๒	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต	๑,๒,๓,๔,๕,๖,	๑๖๐ คน	ก.ย.๖๔		
	ข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสม	๗,๘	๘ จุด	ต.ค.๖๑-	กลาง กลุ่มผู้ปลูก ข้าว	
		หมู่ที่	๑๖๐ คน	ก.ย.๖๔		
		๑,๒,๓,๔,๕,๖,				
		๗				
		๘				

วิธีการดำเนินงาน

รายละเอียดโครงการ

๑๐. ประชุมชี้แจงโครงการ, คัดเรื่องหมู่บ้านเป้าหมาย
๑๑. คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย
๑๒. คัดเลือกคณะกรรมการโรงเรียนเกษตรกร
๑๓. กำหนดระเบียบ / ข้อบังคับ
๑๔. จัดทำแปลงเรียนรู้
๑๕. สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๑๖. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๑๗. ติดตาม / ประเมินผล
๑๘. สรุปผล / รายงานผล

การบริหารโครงการ

๒. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอชัยพัฒนาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ โดยคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความสนใจในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ปลอดภัยจากสารพิษ
๖. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอชัยพัฒนาร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านจัดประชุมเกษตรกรในชุมชนเพื่อจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยเน้นการอนุรักษ์และปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน
๗. ศูนย์บริการฯ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร
๘. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
๙. ติดตามให้คำแนะนำ สนับสนุนด้านวิชาการ ติดตามนิเทศงานและประเมินผล

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากกรมส่งเสริมการเกษตร

๑. ขอสนับสนุนค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอด จำนวน ๘ จุดๆ ละ ๑๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท
  ๒. ขอสนับสนุนค่าอาหารเกษตรกร จำนวน ๑๖๐ คนๆ ละ ๕๐ บาท / ครั้ง จำนวน ๕ ครั้ง รวมเป็นเงิน จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท
  ๓. ขอสนับสนุนค่าจัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน ๔๐ แปลงๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๐๐,๐๐๐ บาท(สองแสนบาทถ้วน)

แผนการใช้เงิน

ที่	รายการใช้เงิน	เงิน (บาท)	ระยะเวลา (ว.ด.ป.)	หมายเหตุ
๑.	ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอด	๑๒๐,๐๐๐	พ.ค. ๖๒	
๒.	ค่าอาหารเกษตรกร ๑๖๐ คนๆ ละ ๕๐ บาท/ครั้ง จำนวน ๕ ครั้ง	๔๐,๐๐๐	พ.ค. ๖๒- ก.ย.๖๔	
๓.	ค่าจัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน ๔๐ แปลงๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	๔๐,๐๐๐	พ.ค. ๖๒	
	รวม	๒๐๐,๐๐๐		

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง (out put หรือ product)

๑. เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องเหมาะสม
๒. เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีที่ได้รับไปปฏิบัติในไร่นาของตนเองทำให้เกิดผลดีต่อคุณภาพผลผลิตและสุขภาพร่างกายของเกษตรกรเอง
๓. ผลผลิตข้าวต่อไร่สูงขึ้น ๗๐๐ กก./ไร่

ผลกระทบหรือผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม(out comeหรือeffects)

๑. ลดต้นทุนการผลิตข้าวลง / ราคาผลผลิตสูงขึ้น
๒. สนองความต้องการของตลาดในระยะยาว
๓. สามารถแข่งขัน/ขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตร
๔. เป็นการพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ที่ยั่งยืน

๒. ชื่อโครงการ สร้างอาคารสำนักงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ผู้รับผิดชอบโครงการ ๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

หลักการและเหตุผล

ตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้จัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นกลไก ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล และ สำนักงานศูนย์ฯ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อให้เป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการฯ รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลทางการเกษตร เป็นสถานที่จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เป็นที่ฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ เป็นสถานที่ให้บริการประชาชน เป็นสถานที่จัดเวทีชุมชน เป็นสถานที่พบปะกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง ได้มีมติเห็นชอบจัดทำโครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานศูนย์ฯ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง เป็นงบประมาณจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท (สี่แสนบาทถ้วน)

วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีสำนักงานที่เป็นสัดส่วน และสามารถให้บริการเกษตรกร ได้เต็มรูปแบบ ตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการ
- ๓.๒ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลทางการเกษตร ประจำตำบล
- ๓.๓ เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ

เป้าหมาย

- ๔.๑ สร้างอาคารสำนักงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ จำนวน ๑ หลัง
- ๔.๒ ทำข้อมูลด้านการเกษตร และตกแต่งภายใน อาคารศูนย์ฯ
- ๔.๓ ปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณโดยรอบ อาคารสำนักงานศูนย์ฯ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ลำดับ ที่	กิจกรรม	ต.ค. ๖๙	พ.ย. ๖๙	ธ.ค. ๖๙	ม.ค. ๗๐	ก.พ. ๗๐	มี.ค. ๗๐	เม.ย. ๗๐	พ.ค. ๗๐	มิ.ย. ๗๐	ก.ค. ๗๐	ส.ค. ๗๐	ก.ย. ๗๐
๑	ประชุมกรรมการศูนย์ฯ		↔										
๒	จัดทำโครงการ			↔									
๓	เสนอโครงการ			↔									
๔	อนุมัติโครงการ			↔									
๕	ดำเนินการก่อสร้าง				↔								
๖	ทำข้อมูล/ปรับปรุงภูมิทัศน์				↔								
๗	ส่งมอบงาน					↔							
๗	เปิดใช้งาน/ให้บริการ												↔
๑๐	สรุปและประเมินผล					↔							↔

ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๑

งบประมาณดำเนินการ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท

โดยแยกค่าใช้จ่ายดังนี้

๑. ก่อสร้างอาคาร	ขนาด ๖ x ๑๒ เมตร	เป็นเงิน ๕๙๓,๐๐๐ บาท
๓. จัดทำข้อมูลและตกแต่งภายใน		เป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท
	รวม	เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

๘.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ อาคารสำนักงานศูนย์บริการฯ จำนวน ๑ หลัง ที่พร้อมใช้งาน ให้บริการเกษตรกร
- ๘.๒ ศูนย์ข้อมูลทางการเกษตร ที่พร้อมให้บริการได้
- ๘.๓ ภูมิทัศน์ สำนักงาน มีความสวยงาม น่าอยู่

๓. ชื่อโครงการ สนับสนุนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ผู้รับผิดชอบโครงการ ๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง หลักการและเหตุผล

ตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้จัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นกลไก ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล และกรมส่งเสริมการเกษตรได้ถ่ายโอนภารกิจงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการรวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ต่อไป

เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ได้มีมติเห็นชอบจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหาร ส่วนตำบลเหล่ากลาง เพื่อเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดประชุมสำหรับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นประจำสำนักงานศูนย์ฯงบประมาณ ๒๐,๐๐๐บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อ เป็นค่าตอบแทนในการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

๓.๒ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีชุมชน จัดแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๓ เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ประจำสำนักงานศูนย์ฯ

เป้าหมาย

๔.๑ ค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จำนวน ๑๖ ราย ในการประชุม จำนวน ๑๐ ครั้ง

๔.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีชุมชน จำนวน ๑ ครั้ง ผู้เข้าประชุม จำนวน ๕๐ คน

๔.๓ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ประจำสำนักงานศูนย์ฯ ประกอบด้วย

๑) โต๊ะทำงานคอมพิวเตอร์ จำนวน ๑ ตัว

๒) เก้าอี้นั่งทำงาน จำนวน ๑ ตัว

๓) กระจกถ่ายเอกสาร A๔ จำนวน ๘ ริ่ม

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๑

งบประมาณดำเนินการ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

รายละเอียดค่าใช้จ่ายงบประมาณ ดังนี้

๑. ค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จำนวน ๑๖ ราย ในการประชุม จำนวน ๑๐ ครั้ง ครั้งละ ๘๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๘๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารและอาหารว่าง ผู้เข้าร่วมจัดเวทีชุมชน จำนวน ๕๐ ราย รายละ ๘๐ บาท รวม เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๓. โต๊ะทำงานคอมพิวเตอร์ จำนวน ๑ ตัว เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

๔. เก้าอี้นั่งทำงาน จำนวน ๑ ตัว เป็นเงิน ๕๐๐ บาท

๕. กระจกถ่ายเอกสาร A๔ จำนวน ๘ ริ่ม ราคา ริ่มละ ๑๒๕ บาท เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีค่าตอบแทนในการเดินทางทางประชุม
- ๘.๒ มีงบประมาณสำหรับการจัดเวทีชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- ๘.๒ มีวัสดุ ประจำสำนักงานศูนย์ฯ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

๔. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลุสัตว์แบบพอเพียง

- ผู้รับผิดชอบ ๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง
๒. สำนักงานปลุสัตว์จังหวัดกาฬสินธุ์

หลักการและเหตุผล

การเลี้ยงโคเนื้อ เดิมมีการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพรองจากการทำนา ซึ่งสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร เนื่องจากการลงทุนต่ำ ไม่มีปัญหาด้านการตลาดเกษตรกรมีความคุ้นเคยสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ แต่เนื่องจากระบบการจัดการการผลิตของเกษตรกรมีความจำเป็นต้องเร่งรัดปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ระบบการจัดการเลี้ยงดูของเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานไม่ค่อยนำเอาเทคนิควิชาการมาใช้ในการเลี้ยงดู พันธุ์ที่เลี้ยงไม่ดีพอ ขนาดฟาร์มไม่เหมาะสมกับแรงงานในครัวเรือนไม่คุ้มทุน ขาดทุ่งหญ้าที่ใช้เลี้ยงโค ไม่มีแร่ธาตุสำหรับแม่โคเนื่องจากราคาแพง

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีความรู้และเกิดทักษะในการเลี้ยงและการจัดการระบบการเลี้ยงโคเนื้อให้เกิดประสิทธิภาพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และเกิดทักษะในการเลี้ยงโคเนื้อ
๒. เพื่อส่งเสริมเป็นอาชีพเสริม
๓. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

เป้าหมาย ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๘ กลุ่ม สมาชิก ๑๖๐ คน

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ที่ ๑ - ๘ ตำบลเหล่ากลาง รวม ๘ กลุ่ม เกษตรกร ๑๖๐ คน

ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑

แผนดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	เป้าหมายดำเนินการ			ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		สถานที่	ปริมาณงาน	ระยะเวลา		
๑.	จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ	ม.๑-๘	๘ กลุ่ม / ๑๖๐ คน	ต.ค.๖๙ - ก.ย.๗๑	-ศูนย์บริการฯ	
๒.	ฝึกอบรมเกษตรกร/วิทยากรเกษตรกร	ม.๑- ๘	๑๖๐ ราย		-ปลุสัตว์	
๓.	จัดตั้งฟาร์มสาธิตระบบการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม	ม.๑- ๘	๘ ฟาร์ม			
๔.	ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ	ม.๑- ๘	๑๖๐ ราย		-อบต.เหล่ากลาง	
๕.	ติดตามประเมินผล	ม.๑- ๘	๑๖๐ ราย			

วิธีดำเนินการ

รายละเอียดโครงการ

๑. คัดเลือกเกษตรกรและจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ
๒. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมปศุสัตว์
  ๓. สร้างแกนนำสาธิต / วิทยากรเกษตรกร
  ๔. สร้างกลุ่มเครือข่ายสมาชิกร่วมอาชีพ
  ๕. ศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง
  ๖. จัดเสวนากลุ่มอาชีพ

การบริหารโครงการ

๑. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ โดย เป็นหมู่บ้านที่มีความสนใจในการเลี้ยงโคเนื้อและมีปัญหาขาดทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรในหมู่บ้านมีความกระตือรือร้นในการเลี้ยงโคเนื้อ

๒. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านจัดประชุมเกษตรกรในชุมชนเพื่อจัดทำแนวทางการเลี้ยงโคเนื้อแบบมีส่วนร่วม โดยพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรผู้สนใจและสมัครใจเข้าร่วมจัดทำฟาร์มสาธิตตามโครงการ จัดอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ และพิจารณาสถานที่ศึกษาดูงาน

๓. ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผล

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จากกรมปศุสัตว์

๑. ขอสนับสนุนค่าอาหารในการฝึก อบรมความรู้แก่เกษตรกรและสร้างแกนนำสาธิต/วิทยากรเกษตรกร ๑๖๐ คน จำนวน ๒ วันๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๒,๐๐๐ บาท
  ๒. ขอสนับสนุนอาหารว่างในการฝึกอบรมเกษตรกรและสร้างแกนนำสาธิต ๑๖๐ คนๆ ละ ๕๐ บาท/วัน จำนวน ๒ วัน เป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท
  ๓. ขอสนับสนุนค่าวัสดุเครื่องเขียนแบบพิมพ์อบรมเครือข่ายเกษตรกร จำนวน ๑๖๐ คนๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
  ๔. ขอสนับสนุนงบประมาณศึกษาดูงานฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มละ ๑๖๐ คนๆ ละ ๒๐๐ บาท/วัน จำนวน ๑ วัน เป็นเงิน ๓๒,๐๐๐ บาท
  ๕. ขอสนับสนุนค่าจ้างเหมารถยนต์ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท
  ๖. ค่าวิทยากรสถานที่ศึกษาดูงาน ๒,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

แผนการใช้จ่ายเงิน

ที่	รายการใช้จ่ายเงิน	เงิน (บาท)	ระยะเวลา (ว.ด.ป.)	หมายเหตุ
๑.	ค่าอาหารอบรมเกษตรกร/สร้างแกนนำสาธิต	๑๖,๐๐๐	ต.ค.๖๙ - ก.ย.๗๑	
๒.	ค่าอาหารว่างอบรมเกษตรกร	๓๒,๐๐๐		
๓.	ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์เครือข่ายเกษตรกร	๘,๐๐๐		
๔.	ค่าอาหารและอาหารว่างศึกษาดูงาน	๓๒,๐๐๐		
๕.	ค่าจ้างเหมารถยนต์ศึกษาดูงาน	๑๐,๐๐๐		
๖.	ค่าวิทยากรสถานที่ดูงาน	๒,๐๐๐		
	รวม	๑๐๐,๐๐๐		

ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง (out put หรือ product)

๑. เกษตรกรมีความรู้และเกิดทักษะในการเลี้ยงโคเนื้อ
๒. มีรายได้เสริมเพิ่มในครอบครัว

ผลกระทบหรือผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม (out come หรือ effects)

๑. ได้มูลของโคเป็นปุ๋ยในการปรับปรุงบำรุงดิน
๒. เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป

๕. โครงการหมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์

ผู้รับผิดชอบ ๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

หลักการและเหตุผล

จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดทำโครงการตามยุทธศาสตร์อยู่ดีมี เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้การดำรงชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง แก้ไขปัญหาการขาดปุ๋ยเคมีราคาแพง ลดการใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์
๓. เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยน้ำชีวภาพใช้เองในครอบครัว
๔. เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ ๙ หมู่บ้าน ๖๐๐ ครัวเรือน
๒. ฝึกอบรมเกษตรกร ๖๐๐ ราย จำนวน ๔ วัน
๓. สาธิต / ฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๖๐๐ ตัน
๔. สาธิต / ฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ ๖๐๐ ลิตร
๕. ศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ๙ ครั้ง เกษตรกร ๔๐๐ ราย

พื้นที่ดำเนินการ

- ตำบลเหล่ากลาง หมู่ที่ ๑ - ๘

๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง กันยายน ๒๕๗๑

๗) แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ปฏิบัติ
๑	ประชุมชี้แจงโครงการ	ต.ค. - พ.ย.	ศูนย์บริการฯ
๒	คัดเลือกหมู่บ้าน/เกษตรกร/ตั้งกรรมการ	ธ.ค. - ม.ค.	กรรมการบริหารศูนย์ฯ
๓	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามโครงการ	ก.พ. - มี.ค.	คณะกรรมการ
๔	ฝึกอบรมเกษตรกรตามโครงการ	เม.ย. - พ.ค.	ศูนย์บริการฯ
๕	ส่งมอบวัสดุโครงการ	เม.ย. - พ.ค.	จังหวัด/อำเภอ
๖	ดำเนินการ/สาธิต/ผลิตปุ๋ยอินทรีย์	พ.ค. - ก.ย.	เกษตรกร
๗	ติดตามประเมินผล	เม.ย. - ก.ย.	จังหวัด/อำเภอ
๘	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน	ก.ย.	ศูนย์บริการฯ

๘) วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ รายละเอียดโครงการ

- จัดเวทีประชาคมเกษตรกรทุกครัวเรือน จำนวน ๘ ครั้ง
- รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๖๐๐ ราย
- ฝึกอบรมเกษตรกร ๖๐๐ ราย แบ่งเป็น ๑๒ รุ่นๆละ ๔ วัน
- สาธิต/ฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยอินทรีย์ ๘ ครั้ง ๖๐๐ ตัน

- สาธิต/ฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ ๖,๐๐๐ ลิตร
- ศึกษาดูงาน การทำเกษตรอินทรีย์ ๘ ครั้ง ๔๐๐ ราย

๘.๒ การบริหารโครงการ

- คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ คัดเลือกหมู่บ้านและเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ คัดเลือกคณะกรรมการบริหารโครงการ
- เกษตรกรถือหุ้นเข้าร่วมโครงการ รายละเอียด ๑๐๐ บาท
- จัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- จัดตั้งเป็นกลุ่มเครือข่ายเพื่อการขยายผล

๙) งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

๙.๑ งบประมาณจาก อบต. และยุทธศาสตร์จังหวัด จำนวน ๑,๔๗๖,๐๐๐ บาท

๙.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ๒๙๑,๐๐๐ บาท

- ค่าอาหารผู้เข้าอบรม ๖๐๐ รายๆละ ๔ วันๆละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๔๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม ๖๐๐ รายๆละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
- ค่าศึกษาดูงาน ๘ ครั้งๆละ ๓๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๗๐,๐๐๐ บาท

๙.๓ ค่าวัสดุโครงการ ๙๔๒,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุ อุปกรณ์ จำนวน ๔๕๗,๐๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิต จำนวน ๔๘๕,๐๐๐ บาท

๑๐) ผลตอบแทนของโครงการ

๑๐.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- หมู่บ้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๘ หมู่บ้าน
- เกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ใช้เอง จำนวน ๖๐๐ ตัน
- เกษตรกรผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ ใช้เอง จำนวน ๖,๐๐๐ ลิตร
- เกษตรกรมีการปลูกผักอินทรีย์ จำนวน ๖๐๐ ครัวเรือน

๑๐.๒ ผลกระทบหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดการใช้สารเคมี ลดต้นทุนการผลิต
- ผลผลิตพืชอินทรีย์ ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต
- สิ่งแวดล้อมดี สุขภาพดี ชีวิตมีความสุข

๖. โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

๑) ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

๒) หลักการและเหตุผล

การพัฒนาให้เกษตรกรมีการเรียนรู้ และมีความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตร ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียงในการเรียนรู้ การเพิ่มทักษะ เพิ่มความชำนาญ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่น ต่อไป

๓) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การทำเกษตรปลอดสารพิษและเกษตรอินทรีย์
๓. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การประกอบอาชีพการเกษตรผสมผสาน พืช สัตว์ ประมง
๔. เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๔) เป้าหมาย

๑. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง จำนวน ๑ ศูนย์ พื้นที่ ๑๐ ไร่
๒. ฝึกอบรมเกษตรกร ปีละ ๖๐ ราย ระยะเวลา ๙๐ วัน
  - หลักสูตร การปลูกพืชปลอดสารพิษ
  - หลักสูตร การเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน
  - หลักสูตร การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน
  - หลักสูตร การเผาถ่านผลิตน้ำส้มควันไม้ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
  - หลักสูตร การปลูกพืชพลังงานทดแทน/การผลิตไบโอดีเซล

๕) พื้นที่ดำเนินการ - บ้านเหล่ากลาง หมู่ที่ ๕ ตำบลเหล่ากลาง

๖) ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง กันยายน ๒๕๗๑

๗) แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ปฏิบัติ
๑	ประชุมคณะกรรมการศูนย์/ชี้แจงโครงการ	ต.ค. - พ.ย.	ศูนย์บริการฯ
๒	คัดเลือกเกษตรกร/กำหนดหลักสูตร	ธ.ค. - ม.ค.	กรรมการบริหารศูนย์ฯ
๓	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามโครงการ	ก.พ. - มี.ค.	คณะกรรมการ
๔	ฝึกอบรมเกษตรกรตามหลักสูตร	เม.ย. - พ.ค.	ศูนย์บริการฯ
๕	ส่งมอบวัสดุโครงการ	เม.ย. - พ.ค.	จังหวัด/อำเภอ
๖	ฝึกปฏิบัติและดำเนินการ	พ.ค. - ก.ย.	เกษตรกร
๗	ติดตามประเมินผล	เม.ย. - ก.ย.	จังหวัด/อำเภอ
๘	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน	ก.ย.	ศูนย์บริการฯ

๘) วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ รายละเอียดโครงการ

- คัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ จัดตั้งกลุ่ม ๑ กลุ่ม ๖๐ ราย
- ฝึกอบรมเกษตรกร ๖๐ ราย แบ่งเป็น ๓ รุ่นๆละ ๒๐ ราย อบรมรุ่นละ ๓๐ วัน รวม ๙๐ วัน
- สาธิต/ฝึกปฏิบัติงานในศูนย์เรียนรู้ ๙๐ วัน
- เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ๖๐ แปลง ๖๐ ไร่

๘.๒ การบริหารโครงการ

- คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ เลือกตั้งคณะกรรมการ
- ระดมทุนจากสมาชิก รายละเอียด ๑๐๐ บาท
- จัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน
- สร้างเครือข่ายเพื่อการขยายผล

๙) งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

๙.๑ งบประมาณจาก อบต./กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๒๖๒,๔๐๐ บาท

๙.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ๑๘๒,๔๐๐ บาท

- ค่าอาหารผู้เข้าอบรม ๖๐ รายๆละ ๓๐ วันๆละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม ๖๐ รายๆละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท

๙.๓ ค่าวัสดุอุปกรณ์ จ้างปรับปรุงแปลง โครงการ ๘๐,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ๖๐ รายๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิต ๖๐ รายๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าจ้างปรับปรุงแปลง ๑๐ ไร่ๆละ ๒,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๑๐) ผลตอบแทนของโครงการ

๑๐.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง จำนวน ๑ ศูนย์ พื้นที่ ๑๐ ไร่
- เกษตรผ่านการอบรมหลักสูตรการเกษตรพอเพียง จำนวน ๖๐ ราย

๑๐.๒ ผลกระทบหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง
- มีการขยายผลสู่เกษตรกรเครือข่าย

๘.โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑) ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

๒) หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลง การเลี้ยงสัตว์ก็มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพปัญหา การเลี้ยงสัตว์เพื่อการใช้งานลดลงมามุ่งเน้นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ / การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้และเลี้ยงเป็นระบบ ทำให้ได้ผลผลิตที่เหมาะสม ถูกต้องตามกฎหมายสามารถควบคุมโรคได้

๓) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรรับการถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง
๒. เพื่อให้กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด(สัตว์ใหญ่, สัตว์เล็ก, สัตว์ปีก)

๔) เป้าหมาย

- จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงสัตว์ ๓ กลุ่ม (สัตว์ใหญ่, สัตว์เล็ก, สัตว์ปีก)
- ฝึกอบรมเกษตรกร ๓ กลุ่ม ๆ ละ ๕ วัน
- มีกองทุนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ๓ กองทุน

๕) พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลเหล่ากลาง หมู่ที่ ๑-๙

๖) ระยะเวลาดำเนินการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑

๗) แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ปฏิบัติ
๑	ประชุมชี้แจงโครงการ	ต.ค. - พ.ย.	ศูนย์บริการฯ
๒	สมาชิกจัดตั้งกลุ่ม / คัดเลือกกรรมการ	ธ.ค. - ม.ค.	กรรมการบริหารศูนย์ฯ
๓	จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุน	ก.พ. - มี.ค.	อำเภอ/จังหวัด
๔	ฝึกอบรม	เม.ย. - ก.ย.	ศูนย์บริการฯ
๕	ดำเนินการเลี้ยงสัตว์ตามโครงการ	พ.ค. - ก.ค.	เกษตรกร
๖	ติดตามประเมินผล	ก.พ. - ก.ย.	อำเภอ/จังหวัด
๗	สรุปผล / รายงานผล	ก.ย.	ศูนย์บริการฯ

๘. วิธีดำเนินงาน

๑. รายละเอียดโครงการ

- รวมกลุ่มเกษตรกร/คัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ จำนวน ๕๐๐ ราย
- ฝึกอบรมเกษตรกร ๓ กลุ่ม ๆ ๕ วัน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- กลุ่มเลี้ยงสัตว์ใหญ่ (โค-กระบือ) ๑ กลุ่ม ๆ ละ ๒๐๐ ราย
- กลุ่มเลี้ยงสัตว์เล็ก (สุกร,แพะ,แกะ) ๑ กลุ่ม ๆ ละ ๑๐๐ ราย
- กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก (เป็ด ไก่) ๑ กลุ่ม ๆ ๒๐๐ ราย

๒. การบริหารโครงการ

- จัดตั้งกลุ่มเลือกกรรมการ
- ระดมทุนจากสมาชิก
- จัดตั้งกองทุนดำเนินการต่อเนื่อง
- สร้างเครือข่ายขยายผลผลิตต่อเนื่อง

๘. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

๘.๑ จาก อบต. ปศุสัตว์ ๓๗,๐๐๐ บาท

๘.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ๒๗,๐๐๐ บาท

- ค่าอาหารผู้เข้าอบรม ๕๐๐ คนๆ ๑๐๐ รายๆละ ๕ วัน เป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม ๕๐๐ รายๆละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๘.๓ ค่าวัสดุโครงการ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ ๕๐๐ X ๑๐๐ เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิต ๕๐๐ X ๑๐๐ เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลตอบแทนของโครงการ

๙.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ๓ กลุ่ม สมาชิก ๕๐๐ คน
- เกษตรกรผ่านการอบรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐.๒ ผลกระทบหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเลี้ยงโค-กระบือ
- อนุรักษ์พันธุ์โค-กระบือ มิให้สูญพันธุ์
- ประชาชนมีเนื้อสัตว์บริโภคเพียงพอ
- ผลพลอยได้จากการเลี้ยง คือ มูลโค-กระบือ ซึ่งใช้เป็นปุ๋ยปรับปรุงดินให้สมบูรณ์
- ช่วยกำจัดวัชพืช

๙. โครงการ ส่งเสริมการเลี้ยงปลาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๑) ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

๒) หลักการและเหตุผล

เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น อาหารตามธรรมชาติมีปริมาณลดลงโดยเฉพาะปลาในธรรมชาติ สาเหตุหนึ่งมาจากการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียสมดุลธรรมชาติและเกิดสภาพแวดล้อม

ดังนั้น การส่งเสริมการเลี้ยงปลาปลอดภัยจากสารพิษจึงเป็นแนวทางที่จะเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีนจากปลาให้มากขึ้นเพียงพอสำหรับบริโภคในท้องถิ่น และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง และผลผลิตที่ได้จะปลอดภัยจากสารพิษตามนโยบายนำไทยสู่ครัวโลก

๓) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อเพิ่มจำนวนปลาให้มากขึ้นทดแทนปลารธรรมชาติ
๓. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายปลา
๔. เพื่อประชาชนมีอาหารบริโภคที่เพียงพอ

๔) เป้าหมาย

- ส่งเสริมการการเลี้ยงปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๘ กลุ่ม

๕) พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลเหล่ากลาง หมู่ที่ ๑ - ๘

๖) ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง กันยายน ๒๕๗๑

๗) แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ปฏิบัติ
๑	ประชุมชี้แจงโครงการ	ต.ค. - พ.ย.	ศูนย์บริการฯ
๒	สมาชิกจัดตั้งกลุ่ม / คัดเลือกกรรมการ	ธ.ค. - ม.ค.	กรรมการบริหารศูนย์ฯ
๓	ฝึกอบรมเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ	ก.พ. - มี.ค.	ศูนย์ฯ
๔	เตรียมสถานที่	มี.ค. - เม.ย.	เกษตรกร
๕	สนับสนุนพันธุ์ปลา	พ.ค. - ก.ย.	กรมประมง
๖	ดำเนินการตามแผน	พ.ค. - ก.ย.	เกษตรกร
๗	ติดตามผล	ก.ย.	อำเภอ / ศูนย์ฯ
๘	สรุปผล รายงานผล	ก.ย.	ศูนย์บริการฯ

๘) วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ รายละเอียดโครงการ

- จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงปลา จำนวน ๘ กลุ่ม ๑๘๐ ราย
- สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช เลี้ยงในบ่อ ๘๐ บ่อๆ ละ ๒,๐๐๐ ตัว รวม ๑๘๐,๐๐๐ ตัว
- ฝึกอบรมเกษตรกร ครั้ง ละ ๒ วัน ๖๐ ราย รวม ๓ ครั้ง ๖ วัน ๑๘๐ ราย

๘.๒ การบริหารโครงการ

- คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ คัดเลือกหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการ
- เกษตรกรถือหุ้นรายละเอียด ๑๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิตให้บริหารในรูปกองทุน
- เกษตรกรจัดตั้งเป็นกลุ่มเครือข่าย
- เกษตรกรต้องจัดทำบัญชีฟาร์มแสดงรายรับรายจ่าย
- สรุปรายงานให้ศูนย์ฯ ทราบทุกปี

๙) งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

๙.๑ งบประมาณจาก อบต. ประมง จำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท

๙.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ๔๖,๘๐๐

- ค่าอาหารผู้เข้าอบรม ๒ วัน ๑๘๐ รายๆละ ๑๐๐ บาท/วัน เป็นเงิน ๓๖,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม ๑๖๐ รายๆละ ๔๐ บาท เป็นเงิน ๗,๒๐๐ บาท
- ค่าวิทยากร ๓ ครั้ง ๆละ ๒ วันๆละ ๓ ชั่วโมงๆละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐

บาท

๙.๓ ค่าวัสดุโครงการ

- ค่ากระชังปลา ๙ กระชัง ๙๐,๐๐๐ บาท
- ค่าพันธุ์ปลา รวม ๑๘๐,๐๐๐ ตัวๆละ ๐.๕๐ บาท เป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารปลา ๘๘๐ กกๆละ ๑๕ บาท เป็นเงิน ๑๓,๒๐๐ บาท

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ

๑๐.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- เกษตรกรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- เกษตรกรสามารถเลี้ยงปลาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- มีผลผลิตปลาปลอดภัยบริโภคในชุมชน

๑๐.๒ ผลกระทบหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัย
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ประชาชนมีอาหารปลาบริโภคเพียงพอ
- สภาพน้ำดี สิ่งแวดล้อมธรรมชาติดี

๑๐. โครงการส่งเสริมไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง

๒. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันอาหารตามธรรมชาติลดลงประชาชนจำเป็นต้องมีอาหารสำหรับการบริโภค อีกทั้งการทำนาเพียงอย่างเดียวของเกษตรกรทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายตลอดทั้งปี อีกทั้งรายได้ที่ได้มาต้องมาใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารมาบริโภค

ดังนั้นการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน จึงเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเกษตรกรจะมีผลผลิตการเกษตรหลายทาง มีผลผลิตที่เป็นอาหารบริโภคในครัวเรือน มีผลผลิตเพื่อจำหน่ายเพิ่มรายได้ มีกิจกรรมให้ทำตลอดทั้งปี

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มเติมจากการเกษตรหลายทาง

๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓. เพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว

๔. เพื่อให้มีกิจกรรมทำต่อเนื่องตลอดปี

๕. เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกษตรที่ดี

๔. เป้าหมาย

- ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน ๙ หมู่บ้าน ๙๐ ราย ๓๖๐ ไร่โดย

๕. พื้นที่ดำเนินการ - ตำบลเหล่ากลาง หมู่ที่ ๑- ๘

๖. ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๙ ถึง กันยายน ๒๕๗๑

๗. แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ปฏิบัติ
๑	ประชุมชี้แจงโครงการ / กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ	ต.ค. - พ.ย.	ศูนย์บริการฯ
๒	คัดเลือกหมู่บ้าน / เกษตรกร / ตั้งกรรมการ	ธ.ค. - ม.ค.	กรรมการบริหารศูนย์ฯ
๓	ฝึกอบรมเกษตรกรตามโครงการ	ก.พ. - มี.ค.	ศูนย์บริการฯ
๔	เตรียมพื้นที่และจุดสาธิต	เม.ย. - พ.ค.	เกษตรกร
๕	จัดส่งวัสดุโครงการ	เม.ย. - พ.ค.	จังหวัด/อำเภอ
๖	ดำเนินการปลูกพืช, เลี้ยงสัตว์, ประมง ตามโครงการ	พ.ค. - ก.ย.	เกษตรกร
๗	ติดตามประเมินผล	เม.ย. - ก.ย.	จังหวัด/อำเภอ
๘	สรุปรายงานผลการดำเนินงาน	ก.ย.	ศูนย์บริการฯ

๘. วิธีการดำเนินงาน

๘.๑ รายละเอียดโครงการ

- จัดทำแปลงเกษตรผสมผสาน ๘๐ แปลง ๔๐๐ ไร่
- ขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด ๑๕ X ๒๐ X ๑.๕๐ เมตร จำนวน ๘๐ สระ
- ปลูกไม้ผลพันธุ์ดี ๘๐ จุดๆละ ๕๐ ต้น รวม ๔,๕๐๐ ต้น
- เลี้ยงปลากินพืช ๘๐ จุด ๆ ละ ๒,๐๐๐ ตัว รวม ๑๘๐,๐๐๐ ตัว
- ฝึกอบรมเกษตรกร ๓ ครั้ง ๆ ละ ๒ วัน เกษตรกร ๘๐ ราย

๘.๒ การบริหารโครงการ

- คณะกรรมการบริหารศูนย์คัดเลือกหมู่บ้านและ เกษตรกรร่วมโครงการ
- เกษตรกรถือหุ้นรายละเอียด ๑๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิตให้บริหารในรูปกองทุน
- จัดทำบัญชีฟาร์ม แสดงรายรับรายจ่าย

๙. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้จ่ายเงิน

๙.๑ งบประมาณจาก อบต. , เกษตร, ปศุสัตว์, ประมง, จำนวน ๕๗๖,๓๐๐ บาท

๙.๒ ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม ๑๙,๘๐๐ บาท

- ค่าอาหารผู้เข้าอบรม ๒ วัน ๘๐ รายๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างผู้เข้าอบรม ๒ วัน ๘๐ รายๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท
- ค่าวัสดุฝึกอบรม ๘๐ รายๆ ละ ๓๐ บาท เป็นเงิน ๒,๓๐๐ บาท

๙.๓ ค่าวัสดุโครงการ ๕๕๖,๕๐๐ บาท

- ขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด ๑๕ X ๒๐ X ๑.๕๐ เมตร จำนวน ๘๐ สระๆละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็น เงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าพันธุ์ไม้ผล ๔,๕๐๐ ต้นๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๑๒,๕๐๐ บาท
- ค่าพันธุ์ปลากินพืช ๑๘๐,๐๐๐ ตัวๆละ ๐.๕๐ บาท เป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ

๑๐.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- เกษตรกรมีความรู้เรื่องการทำการเกษตรผสมผสานที่ถูกต้องและเหมาะสม
- เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรหลายทาง
- เกษตรกรมีความรู้เรื่องการทำบัญชีฟาร์ม
- ลดต้นทุนการผลิตและลดรายจ่ายในครัวเรือน

๑๐.๒ ผลกระทบหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- สิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรดีขึ้น - เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- ประชาชนสุขภาพดี มีเงินออม - เกษตรกรรักท้องถิ่นเกษตรกรรม

ภาคผนวก

กระบวนการจัดทำเวที

ครั้งที่	วัตถุประสงค์ /เป้าหมาย	จำนวนชาวบ้านที่ เข้าร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ / ตำแหน่ง).....	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๑.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ - เพื่อทราบถึงศักยภาพต่างๆ ของตำบล - เพื่อทราบถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข - เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า 	๕๐	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.เกษตรอำเภอโขงชัย - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน - อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 	๑ ๑๖ ๒ ๘ ๘	<ul style="list-style-type: none"> ๑.นายมงคล นาสมใจ กำนันตำบลเหล่ากลาง ๒.นายสำเนียง สุริฉาย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ๓.นายนายอรุณ สรรพโชติ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ๔.นายอยู่ พละสาร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ๕.นส.อ่อนจันทร์ พรหมโนนศรี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ 	-เกษตรกรจำแนกปัญหาของตนเองได้ และรู้แนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวนชาวบ้านที่เข้าร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ /ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		

					๑๐.นางสมาน พัสดร ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑๑. ตัวแทน อบต.เหล่ากลาง ๑๒. นายสมร ไชยคำภา ตัวแทนสหกรณ์การเกษตร ๑๓. นายไพฑูรย์ แก้วมงคล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	
--	--	--	--	--	---	--

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ / ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๒.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ - เพื่อทราบถึงศักยภาพต่างๆ ของตำบล - เพื่อทราบถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข 	๕๐	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.เกษตรอำเภอห้วยซ้อย - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน - อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 	<p>๑</p> <p>๑๖</p> <p>๒</p> <p>๘</p> <p>๘</p>	<p>๑.นายพิชิต ศรีเสนา กำนันตำบลลำชี</p> <p>๒.นายอารีย์ ฤทธิ์ทีก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒</p> <p>๓.นายณรงค์ คำแพงพล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓</p> <p>๔.นายบรรจง นาสินสัง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔</p> <p>๕.นายคำผิง คะสุวรรณ แทน หมู่ที่ ๕</p> <p>๖. นายคำดี พรหมวัง ผู้แทน หมู่ที่</p> <p>๗.นายวีระศักดิ์ พรหมโนนศรี ผู้ชแทน หมู่ที่ ๗</p> <p>๘. นายพิชิต ศรีเสนา ผู้แทน หมู่ที่ ๘</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรรู้วิธีเขียนโครงการและเสนอของบประมาณในการมาพัฒนาชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ / ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
					๑๐.นางสมาน พัสตร ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑๑. นายประจักษ์ มาตยาคุณ ตัวแทน อบต.ลำชี ๑๒. นายสมาน ไชยคำภา กรรมการหมู่บ้าน ๑๓. นายสมร ไชยคำภา ตัวแทนสหกรณ์การเกษตร ๑๔. นายไพฑูรย์ แก้วมงคล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ /ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๓.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ - เพื่อทราบถึงศักยภาพต่างๆ ของตำบล - เพื่อทราบถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข - เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า 	๕๐	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.เกษตรอำเภอห้วยซ้อย - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน - อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 	<p>๑</p> <p>๑๖</p> <p>๒</p> <p>๘</p> <p>๘</p>	<p>๑.นายพิชิต ทรเสนา กำนันตำบลลำชี</p> <p>๒.นายอารีย์ ทะระทีก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒</p> <p>๓.นายณรงค์ คำแหงพล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓</p> <p>๔.นายบรรจง นาสินส่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔</p> <p>๕.นายคำผิง คະສຸວຣຣຸນ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕</p> <p>๖. นายคำดี พรหมวัง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖</p> <p>๗.นายวีระศักดิ์ พรหมโนนศรี ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗</p> <p>๘. นายพิชิต ทรเสนา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘</p>	-เกษตรกรจำแนกปัญหาของตนเองได้ และรู้แนวทางแก้ไขปัญหา

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ / ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
					๑๐.นางสมาน พัสตร ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑๑. นายประจักษ์ มาตยาคุณ ตัวแทน อบต.ลำชี ๑๒. นายสมาน ไชยคำภา กรรมการหมู่บ้าน ๑๓. นายสมร ไชยคำภา ตัวแทนสหกรณ์การเกษตร ๑๔. นายไพฑูรย์ แก้วมงคล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ /ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๕.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ - เพื่อทราบถึงศักยภาพต่างๆ ของตำบล - เพื่อทราบถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไข 	๕๐	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.เกษตรอำเภอห้วยซัย - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหล่ากลาง - องค์การบริหารส่วนตำบล - สภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน - อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 	<p>๑</p> <p>๑๖</p> <p>๒</p> <p>๘</p> <p>๘</p>	<p>๑.นายธงชัย ศรีเสนา กำนันตำบลลำชี</p> <p>๒.นายอารีย์ ฤทธิ์ก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒</p> <p>๓.นายณรงค์ คำแพงพล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓</p> <p>๔.นายบรรจง นาสินสง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔</p> <p>๕.นายคำผิง คะสุวรรณ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕</p> <p>๖. นายคำดี พรหมวัง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖</p> <p>๗.นายวีระศักดิ์ พรหมโนนศรี ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗</p> <p>๘. นายพิชิต ศรีเสนา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรรู้วิธีเขียนโครงการและเสนอของบประมาณในการมาพัฒนาชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	จำนวน ชาวบ้านที่เข้า ร่วมทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ / ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
					๑๐.นางสมาน พัสตร ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑๑. นายประจักษ์ มาตยาคุณ ตัวแทน อบต.ลำชี ๑๒. นายสมาน ไชยคำภา กรรมการหมู่บ้าน ๑๓. นายสมร ไชยคำภา ตัวแทนสหกรณ์การเกษตร ๑๔. นายไพฑูรย์ แก้วมงคล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	